„СОЮЗ-4“ МАЬРША ЮДЕССАД!

Масса-м махкашкара пролетареш, цхьаьнакхета!

ШОАТТА, **18** январь 1969 шу № 8 ([illegible]). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

[illegible] Коммунистически партин Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарчу Советан [illegible] Министрийн Советан орган

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА [illegible] АРАДУЬЛ

Летчиков-космонавташ (аьрдехьара аьттехьа) Алексей Елисеев, Евгений Хрунов, Владимир Шаталов, Борис Волынов.

В. Черединцева сурт.
ТАСС фотохроника.

МЕХАНИЗАТОРАШ ДЕША ХОВША ХА

ХIара дийнахьа республика боахамашка хьаух керда чоалхане техника.

Бакъда, из техника лелае ховш бола нах тоъаш бац вай колхозашкен совхозашкен. Из бахьан долаш аьхкенчашкара балхаш дьрчаа хана шин сменагIа болх вIаштIехьбаккха йиш хилац пхьайлча моттигашка. ХIаьта вай боахамашкарча механизаторех аханея совгIа барам ихоалагIа класе нара йоалаш ба.

Республика боахамий доалаш йолчен, хIаьта укх шера керда хьэзцарйолчен техника тIа болх ба кхы а 1500 механизатор эш. 1000-ле шоай квалификаци лакхье еза.

ХIанз керда механизатораш Iомабе, болчар шоай квалификаци лакхъе, тайп-тайпарча курсашка юртбоахаш хьакъехьара дешар Iодаде деза ха я ер. Миштта даьтт из гIулакх вай районашка?

Дукханахьа из болх дIаболабаьб. Шоай дика механизаторий кадраш йолдаше шерра-шера цу гIулакха терхам тIабехкийташ ба Шелковской района «Коминтерн», Сунженски района «Победа», XIX партсъезда цIерагIча. Наурски района Ленина цIерагIча колхозашка, Шаьла района Ленина цIерагIча колхозе, Урус-Мартана района «Красноармейский» совхозе.

Шаьла районерча «Джалка» совхозо соахка зе хулаш чакхдаьккхар цу. Бахьан аьтта лехадара культура лоза йолга дар. Укх шера из да хилийта гIертилга дархIа деша уклаза кхаш деладерий дешар миштте вIаштIехьдаккхад хийча. Шоай гIулакх дика довзаш бола нах ба курсашка багIачарна лекцеш ешаш. Цух совгIа республикера Iилмахой а бех нар цу гIулакха.

Цудухьа боахк болаш занятешка ух нах. ХIанзле 6—7 занятеш ба баьннаб уж. Цар темаш я: даьтгаина обработка яр, гербицидаш еттилга, оасара баьлашца къоасам миштта деттабе беш ховлга, миштта цхы а. Занатешка Iомадаьр кхашка арабаьле балха доккъехахьа Iемабу кхаш леладераш.

Шоай боахама экономика хьаштачка хьежа дIабоалабаьб из болх Наурски района Ленина цIерагIча совхозе. ХIара шера тIехьадуаз комсаш лелаеча боахамашка комсаш яIара балхаш. КIезига ба из болх хьеха дикех бе ховш бола нах. Цудухьа декабрь бутт болалуш агрокурсий дешар дIадоладаьд боахама цхьоалагIча отделене. ДукхагIа йола занатеш комсаш яIара, царна дертта гIулакх деттадара хетаьд я.

— ЧIоагIа новкъестал ду тхоца колхоза зоотехника М. Демченко ешача лекцеша,—йоах Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза доярка Р. Алмазова. Цудухьа декабрь бетта хьалхарча декаде яь кхачуя 14 килограмм дукхагIа шура цхьаккхай ферме хIара Iаттагара кхоалагIча декаде.

Дика дар миштта дика из гIулакх массанахьа леларе. Соахка тайп-тайпарча курсашка, квалификаци лакхъяра бахийта беззчух 300 саг кIезигагIа вахийтар республика боахамашка. Цхьадолча боахамашка соахка сацца хIанз а ледарье из механизаторий кадраш кийчъяра. Цу гIулакха цкъаьнка хIама на деш багIа Наьсарен района совхозашкара специалисташ кулгалхойн. Квалификаци лакхъяра 24 саг вахийта везача цкъа цаI на вохийтаж Iайнаб уж. Механически доалаш деттара говзал Iомадеш а саг хьожаваьвац.

Цхьа саг механизаце училищешка на вохийташ багIа Гудермеса, Нажай-Юрта боахамий кулгалхой, хIаьта цар укх шера цига дешаш хила везаш нор 40 саг. Из гIуланг дертгIа чергал даш бац Шаьла, Грозненски, Шелковской района дукхахча боахамий кулгалхой.

ВIалла ца йиш йоалаш дукха хувцалу механизаторий кадраш, кхыча массоаш профессех бола нах. Цудухьа чIоагIа доархIаме да курсашка деша бохийта нах дикача къахьегамхоех хиляр, моллагIа, цул безам бер аьнна хьежаве йиш яц цу курсашка. Цар сиха дег эших цу балхах, тахника дика доал дац.

Дукххача хана деша вайча наьха професси хиннай трактористе, комбайнера яр. Цхьабакъда дукха беце а цу сий доза говзал кара а йоала толаре къахьегаш кхалхах ба вай боахамашка. Цар дукха хь йоалцаш кхалмахага ахийаарах даьд шоай муIаращка хьоуттийнна. Из дукхачар хьадоаьцаргхьахарах [illegible] кулгалхой, специалисташ [illegible] ба ба цу балхаца бойчо бораш хьакъестабе уж из говзаш карагдайча вIашагIтехаьд курсашка хьоажабе, из дешар дертгIа вIаштIехьдаккха.

Геттара кIезига ба вай фермашка доахал механически хьекарие деттача агрегатий бола вIаштIехьбакхка хоаш бола нах. Из бахьан долаш дукха я вай фермашка хайла ца эшаш йола тайп-тайпара доахан детта агрегаташ. ХIанз хьайбай боахама тIагIертта комплекси механизаци е еза ха хьагIоаттача хана цу тайпара нах чIоагIа эшаш ба вай фермашка. Уж кийчбе беза.

Совхозийн колхозийн партийни организацеша кIезигатта къоасам деттабе-беза шоай боахамаш лакхача говзах бола механизатораша Iалашдара. Цар дешар да юртбоахама къахьегамхоашта Iах замалахь дешаргдола гIулакх вIаштIехьдаккхар.

ХIана юхейисача хана шоай бергга терхам цу гIулакха тIабахкийта беза боахамий кулгалхоша, специалисташа. Из ца дьараш бIаьсте яьча дехке барба. Юрта боахама беркат хьакхоллараш механизаторашь, фермай боалхой ба. Цар говзал, хьанеш хIара дийнахьа лакхъе еза. Цхьа говзал карагдаьа ца Iеш массехк хIаший тара йолча специальностех болх бе ховш вола механизатор ва тахан вай юрта боахама эшар. Уж кийчбарга хьежна хургда доаха тоалаш.

ТАСС-а ХОАМАШ

Тахан, 1969 шера 16 январе, московски ханах 11 сахьата 20 минута яьлча толаме чакхдаьккхад «Союз-4», «Союз-5» яха космически кемай кулгашка вIашагIтовсар. Из хинна кемаш Советски Союза территорена тIагIоала тIехдолаьча хана, «Союз-4» яхача космически кема лаьттагна гонахьа 34-гIа гон «Союз-5» яхача 18-гIа гон боаккхача хана. ВIашагIтовсале хьалхагIа шишка а кема оашалаш цар тIарча оррагача системашка болх миштта бу хьежаб, уж малагIча хьал тIа я хойташ хоам Iочубаьд цар Лаьттан тIа. 10 сахьата 37 минута яьлча хана автоматически гаргахьа доладенад кемаш, хIаьта из бахьан долаш шин кемана юккъера 100 метр мара ца йисаш вIашагIтоаьсад. Цул тIехьагIа «Союз-4» яхача кема командир летчик-космонавт В. А. Шаталов «Союз-4» яха кема кулгашка лаьла вовламенаб, тIаккха из оашачахьа дIоста а ден. «Союз-5» яхача кемана аьтIахьа вала. Кемаш аьтIала [illegible] тIехьагIа, механически цхьанхо вIашагIтоссаденнад уж, чIоагIа вIашагIаьхад, электрически зIанараш вIашагIтайсаьд. Кемаш вIашагI гаргадаллахана, аьтIала доллача, вIашагIтоасалуча хана цар оррагача системаша [illegible]

[illegible] деттгIа болх баьб. Цу тайпара Лаьтта искусственни спутника орбита тIа хьаьлIошагIа а елла болх бе йола [illegible] экспериментальни тохкамийн бокха комплекс кхоачашъеяга Iалашдеш а хIаьта миштта болх бе гIалаIеш варгIета хьалаш хулийташ а йола экипаже дьархIа [illegible] отсек а болаш йола дуненa тIа эттара хьалхара экспериментальни космическа станци. Станцена чукъа отсекашта юкъе телефонни бувзам оттабаь.

Космосе беча наькъе программа дIахо кхоачашъяра орбитальни космическа станса яакъа тIа нийсъай «Союз-5» яхача кема командира Б. В. Волынова. Кемаш гаргадаргарен вIашагIтоасарен процессаш Лаьттан тIа Iочуттйоалий ераькара телекамерий новкъостала.

Летчика-космонавта В. А. Шаталова хоам бир, станце оррагача системаша дертгIа болх беш хилараш. Отсекашкарча микроклимата параметраш дьархIа хинначa боалаче я. Космонавташ дикача хьал тIа ба.

ДIахарча экспериментальни балхай программа кхоачашъяьча станце [illegible]. Тоьшаме радио бувзам доаьта бу космонавташца.

• • •

Тахан, 1969 шера 16 январе, вIашагIтоассашка а белаш дIахо никъ беш бола «Союз-4», «Союз-5» яхача космически кемай экипажашa тIехьаьнца бокхха эксперимент яьб космически арене.

Лаьттаина гонахьа тIехь, пхийттаагIа го боаккхача хана «Союз-5» яхача космически кема экипажа чуерча летчикашa-космонавташа Е. В. Хрунова, А. С. Елисеева скафандраш тIа а ехна, орбитальни отсека лоаца чу гIоала чакхдаьккхад космически арабоалара. Космически арене дукха Iилман экспериментан дьаьхар хьалха даьлачул тIехьагIа А. С. Елисеев, Е. В. Хрунов «Союз-4» яхача космически кема орбитальни отсека чу баьннаб, скафандраш дIа а яьха, бола бе керда моттигаш хьалийцар кхул командира летчика-космонавта В. А. Шаталовна лахара.

Кемана чухьа боадаш болх бар а яхача кема чу боалар а вахар Iалашдеча регенерационни тайпара болча кердача автономни системашка Iалашаь, скафандраш тIа а ехна чакхдаьккхад. Космонавташ А. С. Елисеев, Е. В. Хрунов цхьаа хана космически арене хьалашна хиннаб цхьаа сахьата гаргга.

Дунен тIа эттара хьалха вIаштIехьдаьккхад Лаьттан искусственни спутника орбите цу космонавт цхьа кема чура воккха чу ваьга. Цу тIехьаьнца бокххача экспериментo тара дуненe боаьхача хана орбите [illegible]

• • •

ХьалхагIа арена беш хиннача тайпара, «Союз-4», «Союз-5» яхача космически кемаша 16 январе московски ханах 11 сахьата 20 минута яьлча вIашагIа а хоссаена, Лаьттаина гонахьарча орбите гIоала никъ беш лоаш экспериментальни космическа станци яьб.

Кемаш никъ беш долча хана дунен тIа эттара хьалха вIаштIехьдаьккхад шин космонавт цхьаь кема чура вокх кема чу ваьга.

Станце никъ беча а новкъостий Е. В. Хрунов, А. С. Елисеева космически арене воаллача а хана [illegible]-технически медико-биологически тохкамаш экспериментеш яьб.

Кхача кема чу бовлара операци чакхъяьннача тIехьагIа «Союз-4» яхача кема чура бахка керда моттигаш хьалийцар космонавташа, орбитальни станцена достам телара экспериментеш а бар хIаьта миштта станце тIарча системий вIашца бувзамаш миштад а хьежар.

Радиобувзама аргIанара сеанс болча хана космически [illegible]

• • •

ВIашагIтоасадалачул тIехьагIа «Союз-4», «Союз-5» [illegible] дIахо цхьаьна никъ баьб.

[illegible] а кема [illegible] толаме кхоачашъяьд шоай балха программа.

«Союз-4» яхача кема экипажа керда чуваьча космонавташ Е. В. Хрунова, А. С. Елисеева шоай балха керда моттигаш дIаIехаб, кема тIарча системаша болх миштта бу хьежаб, наькъа программа тIа дьархIача тайпара зенеш а даьхад, экспериментеш а яьб. Космоса арене экспериментий программа кхоачашъяьчул тIехьа кема чура воккхал чу баьнначул тIехьагIа космонавташ дикача хьал тIа ба. Цар хоам баьб, шоай кема чу бовлача хана лоаддама хилеш миштта дукхаьтта ца хиларах, шоана ца бIубенна кхоачамаш хиларах, хIама яьлча оррагга операцеш Лаьттан тIа тренировкаш еча лоаццача хана доаза [illegible]

• • •

Тахан, 1969 шера 17 январе, московски ханах 9 сахьата 53 минута яьлча наькъа программа толаме кхоачашъяьчул тIехьагIа летчикех-космонавтех новкъостех [illegible]

станцейн осиноваш дутар а хитар хила цхьаьнча хана космически кемай экипажаш вIашардбахар соцца бола операцеш кхоачашъе.

Е. В. Хрунов, А. С. Елисеев кема чура арабовла пайдбара процесс кемаш тIарча телевиденни системай новкъостала Лаьттан тIа Iочу а тайнад, лаьттан тIарча дукххача бушташка чуош а хиннад.

Е. В. Хрунов космосе аравалга, кема чу воалаш цо болх белга, «Союз-4» яхача кема чу из вахга. Къулбехьен Америка территоре тIа даьл. Экспериментальни космическа станце тIа оттаьча араькарча кинокамеро беддадоалаш хиннад.

Космонавт А. С. Елисеев кема чура аравалга, космически арене цо болх белга, из «Союз-4» яхача космически кема чу валга Советски Союза территоре тIа хиннад, из Лаьттан тIа Iочуттйоалача телевизиони камерий новкъостала.

Космосе арабоаллача цхьаа кема чура воккхал чу боалачар хана космонавтошка шоайла даим бувзам лоаттабаьб, «Союз-4», «Союз-5» яхача кемай командираша хоам баьб берига космонавташ дикача хьал тIа хилар. Кемаш тIарча системаша болх нийса а баьб. Космонавташ вокх кема чу балга чакхдаккхадарца дувзаденна керрига бIахоли кхоачаш Iалаш а даьд.

[illegible] командира цIаккъеста В. А. Шаталова хоам бир, [illegible] тIехьа гаргадаьлча вIашагIтоасалалар, космонавташ Е. В. Хрунова А. С. Елисеева цхьа чура вокха чу боалар бокхкачча программа хьежжа кхоачашъяьд.

Вокх кема чу боалача шин космонавташа шайсаг бIун беназ болх баьб.

Тахан, 16-ла январе, московски ханах 15 сахьата 55 минута яьлча «Союз-4», «Союз-5» яха космически кемаш вIашагIа а хьоастаьб шо-шоай болаш дIахо никъ беш да.

Кемай командираша дахча хаамагIа а телеметрически информаци даннагIа а бераца космонавташ дикача хьал тIа ба. ДертгIа бола бе а кемаш тIарча системаш. Кемай отсекашкара дагадоаца температуреш дьархIа хиначе боарама я.

Космически арене Iилма-технически эксперименташ тохкамаш дара программа «Союз-4», «Союз-5» яхача кемаш тIа толаме кхоачашъергъяь а.

• • •

[illegible]-лабораторешка [illegible] дечо хана дIахо [illegible] яр.

Московски ханах 10 сахьата 20 минута яьлча салоIаш болча орбитальни отсека чу баьр космонавташ Е. В. Хрунов, А. С. Елисеевн, В. А. Шаталова кема кабина чу [illegible] са.

«Союз-5» яхача кема командир Б. В. Волынов а миштта шоай программа кхоачашъяьчул тIехьагIа московски ханах 10 сахьата 20 минута яьлча салоIача отсеке вахар.

Телеметре даннагIаш космонавтий доквалетгIаш зашама геттара дикача хьал тIа ба, кемай системаша дертгIа болх бу.

ДIахо а цхьаьна никъ беш да «Союз-4», «Союз-5» яха космически кемаш. Московски ханах 17 сахьата 32 минута яьлча хана Советски Союза территоре гIарча радиога гIолла бIаргагуча зонера араяьлар кемаш.

• • •

Тормозной двигатель дIайолаьлчул тIехьагIа орбитальни отсекаш дIакъастар космонавташ а гIабоаш чукъа [illegible] бола аппарат. Чуйттам бола аппарат атмосфере [illegible]

[illegible]

Лаьтта кхаьча космонавташта В. А. Шаталовна, А. С. Елисеевга, Е. В. Хрунова [illegible] лохача группа оаналаш, доттагIий, спортивни комиссараш, журналисташ.

«Союз-5» яхача космически кема никъ толаме чакх баьннаб.

«Союз-5» яха космически кема дIахо никъ беш да. Наькъа программа оттаь операцеш кхоачашъеш ва космонавт Б. В. Волынов. Из тIехьагIа хьал тIа ва. Кема системаша дертгIа болх беш я.

«СОЮЗ-4», «СОЮЗ-5» ЯХАЧА КОСМИЧЕСКИ КЕМАШ ТIАРА ДАЙТА МОАРШАЛ

«Союз-4», «Союз-5» яхача космически кемаш тIара Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетаген Советски правительстваген хоам бу оаха: никъ дор тIа леа, толаме чакхдаьккхад кемаш вIашагIтоасилга а космонавташ Хрунови Елисееви «Союз-5» яхача кема чура «Союз-4» яхача кема чу бовлилга а.

Тхо дикача хьал тIа да, бIухьожабеш дац. Тхоаех селла чIоагIа гешам боларах доккха баркал оал оаха хьамсарча ленински парте Центральни Комитетан Советски правительстваен.

Космонавташ: ШАТАЛОВ, ВОЛЫНОВ, ЕЛИСЕЕВ, ХРУНОВ.

ПАРТЕН ПРАВИТЕЛЬСТВАН КУЛГАЛХОША КОСМОНАВТАШКА НОВКЪОСТАШКА ШАТАЛОВ ВЛАДИМИР АЛЕКСАНДРОВИЧАГА ВОЛЫНОВ БОРИС ВАЛЕНТИНОВИЧАГА, ЕЛИСЕЕВ АЛЕКСЕЙ СТЕПАНОВИЧАГА, ХРУНОВ ЕВГЕНИЙ ВАСИЛЬЕВИЧАГА ЯХЬИЙТА МОАРШАЛА ТЕЛЕГРАММА

Деза новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цIерагIа оаха дег тIара даьъала дуоц шо «Союз» яха кемаш лостаделга, гаргадугилга, вIашагIтоасилга чакхдаккхарца а космонавташ новкъостий А. С. Елисееви Е. В. Хрунови толаме «Союз-5» яхача кема чура «Союз-4» яхача кема чу бовларца а.

Керда карагIдаьннача цу тIехдьнна доккхача гIулакхо баьду советски Iилмин техникан шерра торонаш хилар.

Дерригача советски [illegible] ду, лаьмин оаш моарша кхоачашъер лов цуна.

Дег тIара мархIадокх оаха шо, вай хьамсарча лаьтта шо юхаккхачарга хьежаш а да тхо.

Л. БРЕЖНЕВ. Н. ПОДГОРНЫЙ. А. КОСЫГИН.

ДАЙТАЧА МОАРШАЛА ДЕНИЙ ЖОП

ЦIенача дег тIара баркал оал оаха КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета тхоашка дIайха моаршал дейтарах а тхоай йоахко ярах а. Тхо дикача хьал тIа да. Дош лу оаха Даьхен задани кхоачашъергхиларах.

Космонавташ: ШАТАЛОВ, ВОЛЫНОВ. ЕЛИСЕЕВ, ХРУНОВ.

СОВЕТСКИ СОЮЗА ХАЛКЪАШКА

«Союз-4», «Союз-5» яхача космически кемаш тIара дIайха моаршал дайт оаха сийлахь-доккхача советски халкъага, денал долаш коммунизм хьалъеш доаллачунга.

Космонавташ: ШАТАЛОВ, ВОЛЫНОВ. ЕЛИСЕЕВ, ХРУНОВ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКИЙ ХАЛКЪАШКА

«Союз-4», «Союз-5» яхача советски космически кемаш тIара дIайха моаршал дайт оаха социалистически мехкий халкъашка. ЧIоагI а луаш, тоа а луаш вай халкъашта юкъера доттагIали цхьана леладу гIулакхаши.

Космонавташ: ШАТАЛОВ, ВОЛЫНОВ. ЕЛИСЕЕВ, ХРУНОВ.

МАЛАВ ХЬАЛХА?

ВЕЖАРАШКА ЙОЛЧА РЕСПУБЛИКАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТО 1968 ШЕРА ПЛАН МЕЛ КХОАЧАШЪЯЬЙ (процентаца доархIа)

	ЧИ АССР	Кабард.-Балк. АССР	Северо-Осет. АССР	Даг АССР
Продукцена реализаци яра боарама [illegible]	[illegible]	[illegible]	103	102,8
1967 шера [illegible] продукцена реализаци яра боарам лакхбалар	108,3	111,2	117	109,4
Валови продукци 1967 шерарчул дукхагIа хьаяр...	108,7	111,0	117	109,8
Къахьегамa оасарле 1967 шерарчул лакхьалар	105,0	109,2	110	103,2
Ерригa предприятеш	180	188	144	233
царех продукцена реализаци яра боарама 1968 шера план кхоачаш ца яьраш	17	15	11	35
Планировани экономически стимулировани керда система тIа яьха ерригa предприятеш	78	94	88	109
царех 1968 шера план кхоачашъяьяй продукцена реализаци яра боарама	3	7	5	11

МОСКВА. «Ленински комсомол» цIерагIа автомобилий завода коллективо хIаланахагIа шера план хинна хьалха кхоачаш я. Цхьа совгIа арахийнай массехк бIаь малолитражни автомобиль. Автомобилашшерашк хIана яь лелаю В. И. Ленин вав 100 шу дизар сайне шера плана чакхьаьлла кхоачашъер дукха.

СУРТА ТIА: «Москвич» яха автомобилаш вIашагIтохар. Аьттехьа — слесарь-сборщик Софронов Станислав.

В. Аухляева сурт.
ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-е ГIОЛЛА РСФСР РАЙОНИЙ (ГОРОДСКОЙ) ХАЛКЪА СУДИЙ ХАЛКЪА ЗАСЕДАТЕЛАШ ХОРЖАШ ХОРЖАМАШ ДЕРГДОЛЧА ХАНАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

«РСФСР районий (городской) халкъа судаш харжарах йолча положене 70 статья дерда тIа а «РСФСР районий (городской) халкъа судий халкъа заседателаш харжара хьакъехьа 1969 шера 10 январе РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сецам бу:

Нохч-ГIалгIай АССР-е гIолла РСФСР районий (городской) халкъа судий халкъа заседателаш хоржаргбола ха 1969 шера феврале оттае.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1969 шера.
13 январь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ РАЙОНИЙ, ГОРОДСКОЙ, ЮРТИЙ, ПОСЕЛКОВИ СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ ДАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

ЦхьайттазлагIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районий, городской, юртий, поселкови Советий полномочеш 1969 шера 12 марта чакхйоалаш хиларца дувзаденна Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сецам бу:

1969 шера 16 марта кIиранденнахьа Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районий, городской, юртий, поселкови Советашка хоржамаш де оттаде.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1969 шера.
13 январь.

ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕРГЬЯ ПХЕ ШЕРА ПЛАН!

РЕСПУБЛИКАНСКИ ПАРТИЙНО-БОАХАМА АКТИВА СОБРАНЕРА

Хьалхарча хана бен [illegible] тайпа, 14 январе [illegible] партийно-боахама активе собрани [illegible] пятилетка хана хьалха кхоачашъярах В. И. Ленин вачар дийнахьа дена 100 шу дизара баха [illegible] тайпара махкъбахарах къахьегаш [illegible] сармаIбоахача областной партийни организацне дехкарий хьахкъ [illegible] дош дувцаш.

Доклад лаьча КПСС обкома хьалхарча секретара нов. С. А. Чахкиева белгалаьккхар «В. И. Ленин вачар дийнахьа дена 100 шу дизара кийча хилар» КПСС ЦК-ас бахча сопланга хьажие а лехаш, Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой, дерригa советски халкъ а санна, ленински юбилейна баха боаггIача тайпара махкъбахарий пхе шера план хана хьалха кхоачашъяр духьа лелаеча кийча ишхтарра юкъебаха хилар. Тоаш ца дара юрта боахама духьа 1968 шерара итогаш. ДIадахача шера октябрь бетта яьй. Цу хана а, партийно-боахама актива республикански собрание хийна а дийна, тIанйцал 1969—1970 шерий республика юрта боахама къахьегамхой социалистически дехкараш. Партийно-боахама актив хIана гулъбай промышленностех, гIишлонъяра, транспорта дахьне 1968 шера пятилетка кхаь шерий итогаш ю, пятилетка тIехьара 1969-чен 1970-чен шерий рубежаш белгалъяр духьа.

Докладчика ма цера анализ йир промышленностерча, гIишлонъечарча, транспорторча гIулакхий, кхоачанбоацарах хьаргчалъяр, шоагнаде делаш дола дехкарий белгалдир.

ДIадахача пятилетка кхаь шера итогашка тешал ду, дукхача коллективаша дена доши чIоагIа хиларah. тIанйца дехкараш толаме кхоачашдеш хилараh. Цо торо хилийтар республика бIарчча хьалйицача промышленни производства боарам кхаь шера 38 процент совгIа лаьхбе а производства боарамо [illegible] пятилетка кхаь шера [illegible] хадал хьалха кхоачашъе а.

Промышленносте дукхагIе арахайнача продукцех 70 процент тарга ар къахьегама овсарле лакхъяра чотах хьалий. 1966—1968 шеранка из лакхъенний 25 процент [illegible] сиhаш лаьна. Пятилетка лача белгаленел тIехьальтиий [illegible] къахьегама овсарлен лакхъяра темпаш. Пятилетка кхаь шера республика промышленни предприятешкара мехкага кхаьчай планал совгIа лаьх 49 миллион совгIа сома мехьа тайп-тайпара продукции.

1968 шера план хана хьалха кхоачашъеш чотах шера планал совгIа хьа а яьй, реализаци а яьй 5,4 млн. сома мехьа продукцеша. Промышленность бIарчча хьалйицача, 1967 шерачул 5 процент дукхагIа лакхъенний къахьегама овсарле, хIахта найха 20 процент совгIа дукхагIа хиниаб.

ДIадаха 1968 шу белгалоал экономически реформа чакхъяккхара лакхъе белгалара толамаш дахарна. Цу чакхъоаллаш планировани экономически стимулированеш кердача хьалашка болх бабб моаниш йоагIача хьаьна промышленни [illegible] берригача боахамах 88 процент кхоачаш йолча 78 промышленни предприяте.

Продукци хьарех пунна реализаци яреи, къахьегама овсарлени рентабельностех хьолхеш цу предприятей лакхаргIа да еррпгача промышленносте юкъера лаьрхIача лоамул. ХIахта по темпах ду реформа предприятей гIулакхий технико-экономически результаташ тозара ликача сагIорадарха хиниш еш хилараh. Кердача хьалашка болх беш а нигтакмашинальхьа Грозненски [illegible] бузани, республикански транспортни управлене, хьыча предприятей коллективаш а, [illegible]

ТIанйца дехкараш кхоачаш а деш, промышленни предприятей коллективаша пятилетка кхоалагIча шера чIоагIбабб продукце дикал тоар, керда, толащагIа йола машиний, механизмай, оборудоване, халкъе [illegible] леча товарий [illegible] лоаттабу къовсам.

Республика мехкдаьттахоша хьанал совгIа меккa елий мехкдаьтта 450 эзар тоhни (сана 64 млн. кубометри, хIахта на дехкаред дукхха а дукхагIа хул. Пламал совгIа продукци дехкараш реализаци йрен тIанйца шоай дехкараш тIехкхоачалдаьд мехкдаьтта чакхдоахараш мехкдаьтта химикашен. Машинащьечен металлах [illegible] предприятеша 21 процент лакхьеръ продукцена реализаци [illegible], машиний, аппаратий, оборудоване 20 фрогIа керда тайпа каралерзадаьд, къахьегама овсарле 12 процент лакхъьяй.

Шоай дехкараш дика кхоачашдаьд «Грозэнерго» предприятеша. ТIанйца дехкараш кхоачашдеча дика хьакIанаш да кхачан, аьгача, нотгигорча, хьу чакхдоахача промышленноста дукхача коллективий.

Пятилетка кхоалагIча шера шерьенний быта служба предприятей сеть, дукхагIа ду бахача наха гIулакхаш.

Мукьан дIа-юха ахаьара шера план тIехкхоачашъьай грозненски машинальхьахоша, тоадаьд тепловохи вагонехи найда эникга.

Автотранспортни боахама дукхача коллективаша кхоачашдаьд мукьан дIа-юха ахаьара дехкараш, кIеннгдукха тоадаьд транспортни средствиех найда ишлга, совхозашти колхозашти дехкха ноекъестал даьд юртбоахама продукци дIа-юха кхаhьара.

Мукьан дIа-юха кхахьарах пасса-жираш дIакхуьлараи задан тIехкхоачашъьай Грозненски аэропорта коллективе.

Кертера производственни фондаш 44,5 млн. сом дукхагIа хинаяй 1968 шера. Хьалха боахамга дIахийта ерриге капитальни вложенеш 174 млн. сом хIаьна хилашор аьнха хилар, вешта аьлча 1967 шерарчул 16 процент [illegible]. ГIишлонъерача [illegible] дIаяций дукха боахIаме объекташ.

Республика промышленностера, транспортера, гIишлонъечарча боахама гIулакхий результаташ дукхаз а дикагIа хила йола болам бр, ноггахьа сапна дIхьавза на йоали ерригача коллективашка пачхальхашен планаши социалистически дехкараш кхоачаюш тешалдаьре. Каллехте а, 1968 шера бахча болха тотех продукцина реализаци ярa бордaш план 3,6 млн. сом кхоачашьяц 17 предприятие, цу дахьъе кердача хьалашка болх беча кхьмне а.

Дукхача предприятешка къахьегама овсарле лакхъяра боарам лохбалийтаб, продукци хьаргга дIабедда мехх лакхбалийтаб, найдаш дера планаш кхоачашъяьн, хIахта на гIулакхе стимулирование фондаш хьаяра Iаьткъар.

ТIехьаьнна коллективаш хIоанта ни налоши продукци хьаши йоалача предприятешта юкъе а (транспортни боахамаш, ёттув хетта конторал, кхыдера) ЧIоагIа тIехьайбаьсай гIишлонъечу дукхха организацеш. Цар бехкагIа найда на эдаш йисай ихьайоль промышленни предприятеш хьалъяра хьахийта средстваш. Кхоачашъеньлах чуIе шIенош, школаш, берий учрежденеш, дукха юртбоахама объекташ эксплуатацие дIалара илан. ХIанз а ерригача коллективашка лоаттабе боагIача тайпара хьожам лоаттабаш гIулакх доацаш балда ха йоаларча. производственни къахьегамен дисциплина толхьерашца, брак ерашца.

* * *

Кхоачаш дешх дехкараш ше дувцаш, нов. Чахкиева белгаьлаьккхар, В. И. Ленин вачар дийнахьа дена бIаь шу дизар белгалдаккхара дикагIа йола способ, — КПСС ЦК сопам тIа вьнача тайпара, — советски халкъа хьалхашка латта боахами культурни деIахкуллара боахама халкъа кхоачашягIара уйла тIаракхаене хилар.

ПятилеткагIа 65 процент дукхагIа хилд еаш я республике промышленни продукци бIарчча хьалйицача. Пятилетка хьалхарча кхаь шера дукхагIа хьаe йоалаьй ю. Продукци дукхагIа вржена болаьч техникиах да а йолийтаw дакхъе еза — иж да эттара хьалхара най лехкар, ТIакха мара 1970 шера 7-гIа ноябрь хьатIакхачалехьа кхоачашъерга продукци хьаяра (пятилетка контрольни цифрашка хьежна) бIарччача ило шера план. СихагIча техникна дукхагIа арахецаргьа продукци «Грознефть», «Грознефтехимзаводы», «Грозвино» предприятеши объединенеш, машиностроени металлообработки, кхыдараш.

Ленински юбилей 1969 шера план продукцена реализаци ярен дукхагIа йола [illegible] 25 декабре. Пятилетка бIарччача хиь шера план производства боаманa — 1969 шера 20 ноябрь хьатIакхачалехьа, хIахта 1970 шера бях бетта план дукхагIа йола изделенца реализаци ярен хьарен боарама бахча [illegible] да — 1970 шера 22 апрель хьатIакхачалехьа кхоачашъярa белгалъяккха лага бе республика промышленноста болхлой.

1969—1970 шерий лоархIамегIанча лакхарех най де халкъа боахам дIафиганга лоалъенна къахьегама овсарле сихагIа лакхъяр. ЦукхагIа йоаккхача промышленни продукцех 75 процентал кIоагIагIа йолаш ю къахьегама овсарле лакхъяра чотах лакха еаш я. Из дехкар кхоачашдулуъганг керда техникех толащагIа йола опыти дIахо производстваца юкъекхаьяш, къахьегам ГIелмах латта тIа яIаштIехьбаккхава. [illegible] тIо на деча балхаштех механизаци автоматизаци яра, балха хаиал найда дикагIа эшара, производственни къахьегамен дисциплинa лакхъяра нагьяна мара. БехкагIа найда эша бе за къахьегама овсарле лакхъяра гIулакха хьеххамаш лакхдарах хьалха латтараша экономически моральни стимулированги яра болча [illegible].

Цунца дувзаденна шерагIча найхаоа хьалхара боагIа най мехха бахийн болхлой тIулакхера махи хIанз бенел дукхагIа ца хулийтал продукци дукхагIа хьаяра тIехьара ило шера план къахьегама овсарле лакхъяра гIулакхх 1970 шера 22 апрель хьатIакхачалехьа кхоачашъяра тIехьара хьалха латтача коллективай болаш.

ЦулухьахагIа да хIара нехан бIарччача предприятей къахьегама овсарле лакхъяра бохьоача уйла а яь кийчъях мероприятеш 1969 шера чакхъяхар, къахьегама овсарле лакхъяра резервашка хьажараш, къахьегаманах боала найда дика кхолтбоаккха дикагIа йола изобретени рационализаторски предложени хьал ду хьажа конкурсаш бIашагIехкилгех чакхйоахилгех.

Партийни профсоюзни организацеш кеоте отта еза ленински юбилейна хетаде, производственни шендалгех культургех, промышленни эстетиката, ГIилман ларда тIа яIаштIехьбаьякха къахьегам юкъенхьарга дилача дикагIа йола цех, дикагIа йола предприяти малагIа я дукхха най хьожилла чакхдоахаьлаш беча балха.

Производства боарам айбергбачa, къахьегама овсарле лакхъенгIолча кертерча хьалех найI да производственни мощностaш, кертера фондаш шоай хаинацха болх бе йолалийтар, уж сихагIа караерзар. Уж условеш отталий республика районни предприятешен къахьегамашен 1969—

1970 шерашта дIахIйтача социалистически дехкараша а. Уйла дукхагIа тIалхийта еза хIоадувзаен тIишлой-монтажни балхийн дикалла, уж оборудовани тоналаш дIахьхача хана, кхарсбаламц хамйтара, бедарах, материалех, къахьегамен финансови ресурсех найда пайдагIа эшаш, продукце [illegible] кхоача тIалдаш кIоашкала лехамаш.

Мехкдаьтта промышленность — республика хьалха боахама кертера дакъа. Геологаша, бурундеттараша, эксплуатационникаша, Iилмахоша къахьегар бахьан доали найдаш хьа а бойлаа, найда лаш я керда, дукха мехкдаьттеи газаи теза лаьттараш. Мехкдаьтта дукхагIа йоалие шера пламагIа 1970 шера 19 млн. тонна лакха лаьрхIанор чуш. Цу хьокханга кхоачабергха най укх шера сентабре.

ХIанз партех правительствен керда дехкараш оттадаьд республика мехкдаьттахошта хьалхашка: 1970 шера доаккха мехкдаьтта 18,6 млн. тоннага кхоачаде, хIахта 1975 шера — 25 млн. тонна. Цудухьа Ленина орден лелача «Грознефть» объединене коллектива кертера йоаккхе — кIоагагIагIа йоа а 10 шера гучаьлача мехкдаьтта запасаша республика мехкдаьтта промышленность Iалашъенбоала, найдашен йоаккхIйча кIоарганашкаш толхана балхаш чакхдатар.

Мехкдаьтта продукта дикал тоадара дахьъе йоккхий проблемаш хьалхашка оттай мехкдаьтта чакхдоахараша. Соланга дешa реконструкци е а кердахха а еаш я заводаш. Уж декхараш проблемаш кхоачашъеча хилашаре дахха лаца еза най IилматоххIанеш проектни Институтий Iилманана.

Машиностроени металлообработки болхлоша пятилетка кхаь шера производство лакхъяра эшшаш йола техниш Iалашъяьяш. Долче, пятилеткаш юкъедисача нохи шера машиностроени металлообработки предприятей коллективаша къаьстта чIоагIа тIаIIорта шерье еа производство, изделей керда тайпаш карадерзаде, болхлой кху хьатIаяца безарбоаша хIаинарча производственни найдаш тIера продукци дукхагIа яндa еа къахьегама овсарле лакхъяра чотах.

Кхачан, аьгача, нотгигорча, хьу чакхйоахача промышленноста болхлой дехкар—стандартенаш къахьегамоша дIадехкараш ма ахьара бола, къаьстта средствани кIоагагIа дIа а дохийташ, цу гIулакха Iилманна, техникана карагIаьниарехи хьалха латтача опытни найда а эцаш, толащагIа йола продукци дукхагIа хьаяр.

Дукхха а дукхагIа да хIана машинальхьа, автомобильни, [illegible] транспорта болхлоша, гIишлонъяраш дIалехаш. 1969 шера найда йда беза 210 млн. сом гаргга болча капиталовложенеш — дIадаьча шерарчул 24 процент дукхагIа. Пятилетка тIехьарча шера йхы а дукхагIа хургьа капиталовложенеш.

Ах шера планаш 1 июлал тIехьа на йоалийташ шера планаш 7-гIа ноябрь хьатIакхачалехьа кхоачашъергйолаш бIаштIехьбаккха беза болх гIишлонъерана.

Производстве дегIакхулара дахи йоакхе а еш на нотга дукхагIа уйла тIаяхийтанза ерхьа производстве къахьегара хилаш, керда а хьалхаш болхоштен специалистай бIаштIехьахара, дукхагIа торo а еа къахьегамхой махара хьалеш нарна культурни гIулакх дарен.

Укх собранe дакъа лоацарша, хьежа а хьежа, решенеш тIаяца еа 1969—1970 шерашта республика промышленноста, транспорта, гIишлонъяра болхлой социалистически дехкарий проектах лаьна.

Традиционни гIулакх а хина дIахьтад найнига вожарашка йолча лоалахьарча республикай — Дагестана, Къилбаседа-ХIирий, Черкий-Балхарой АССР-ий къахьегамхоша социалистически лях лелаелга. Цу республикаша хилйарал дача бекъахьа ду най пятилетка юкъедисача нохи шера шоай традиционни лях дIахо лаьвоа уж тIалъекаш.

Нов. Чахкиева хьахайкадир, 1969-чен 1970-чен шерашта тIайийца социалистически дехкараш Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша толаме кхоачашдергхилларах, керда производственни каталонаш йоахаргхиларах, пятилетка хана хьалха кхоачашъяр духьа. Коммунистически партии Советски правительствой хьаьл В. И. Ленин вачар дийнахьа дена 100 шу дизара баха боаггIача тайпара махкъбахар духьа дерригача халкъе лоаттабеча къовсама юкъе шоамкара дакъа лоацаргхиларех ше хьог тийша хилар.

* * *

[illegible] юкъера дош ада «Грознефтехимзаводы» объединене начальника Г. Ф. Панченковa. Цо белгальккхар дIадахача шера дакха къахьегама толамаш, пятилетка укх шере [illegible] шера хьалхашка латта дехкараш. Продукцена реализаци яра пятилетка кхоалагIча шера план тIехкхоачашъьй объединене коллективе.

ДIадахача шера къахьегама овсарле лакхъяра план 106,1 процент кхоачашдир, из хул 1967-ча шера хиначул 7,1 процент лакхагIа.

В. И. Ленин вачар бIаь шу дузача денна сийленца махкъбахара социалистически лях лийнача предприятешна кердача къахьегама толамашка кхул объединене коллектив. Пятилетка хьалхарча кхаь шера план хана 13 де хьалха кхоачашдир ю. Планах лакхъянча совгIа пачхьалхехьа бовнайда 5 миллион сом да. Къахьегама овсарле ду шера 27,5 процент лакхъенний.

1968-ча шера дешa тха объединене кертера предприятеш [illegible] экономически стимулированен

кердача системагIа болх беш а. Цу системагIа болх баьча ийс бетта хьа-хача [illegible] предприятеш продукци реализаци [illegible] кхоачашъелга. [illegible] зани [illegible] план [illegible] коллективо 101,0 процент кхоачашъянни. Планал совгIа пачхьалхехьа [illegible] 2,5 миллион сом да, хIахта [illegible] 33,5 процент хинай.

Укх шера тха объединене болхлошта хьалхашка латтараш кхы а лоархIамегIа бехкенаамегIен дехкарам да. ДIадахача шера арахийцачул дукхха дукхагIа арахеца еза продукци, лакхъе деза дерригa технико-[illegible] лакхъе еза арахецача продукце дикал. ХIанзарча эIамига мощность болча установкашта метта Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хьалье еза мехкдаьтта чакхдоала ши установка. Шера миссехх миллион тонн автобензин арахоаргдолаш гIулакх де деза каталитически реформировани еча. Дизельни доагора депарафинирани яра шера миссехх миллион тонн чакхйоаккхаргIола ши установка хьалье еза. Цул совгIа Грозненски химически комбинате 1972-ча шерага кхачалехьа дукхагIа полиэтиленаш арахецаргIола гIулакх де деза.

Соахка «Чечингрстрой» объединене гIишлонъераша эсала балхаш дир пих чубаха шIенош, промышленни, культурно-бытовой объекташ хьалъеча. ГIишлон-монтажни балхий шера план 68 процент мара кхоачашъьнзар. Пайда на эшаш дика ахча 3,8 миллион сом да. Кхоачашдаьзар центральни газофракционирующи установка, канализации хьалъяра балхаш а.

В. И. Ленин вачар бIаь шу дузача денна сийленца махкъбахара тIанйца хинна социалистически дехкараш объединене болхлоша толамца кхоачашдергхиларах республикански партийно-боахама активе дакъа лоацараша тешал а луш, чакхдайтар цо шоай къамаьл.

Къамаьл де тоабуне тIа воал «Малгобекнефть» НПУ бурундеттарча контора бурундета мастер М. А. Хадиев. ХIана бурундеттараш хьалхашка латтараш бехкенаамe дехкараш хиндр белгалдаьккхар цо. Малгобек-Вознесенски площадe пирсие тIоаппашка мехкдаьтта доалий ха доаш, ишта Харабадзи ахача моттиге Ахловски площадe кIаарчо цехкарчa мехкдаьтта дий хьажа мeш.

Уж балхаш деча дика дакъа лоал тха бригада. ХIанз бурув тохаш Iа тха № 884 болча скважина. Соахка 22-ча январе дена цу скважина бурув тохаш я тха бригада. ЛаьрхIачул сихагIа бурув а тохаш, дукхи пачхьалхехьа ахча кхоадаьла. Къаьстта дика къахьегаш ба бурундеттараш ю, Гринченко, Редькин, бурундеттарий гIоаччо мо Сурначенов, Ханиев, слесара Бобенко, кхыбараш.

Шахо нов. Ихиева дийцар бурув тохата наркхал чубутш хилар ца ниделу халонаш, уж эшагра бурундеттараша деча балхехи дахьа. Цул совгIа бурундеттараша болла дIахаулареи цигара юха шIайкуларен гIулакх дача дахьа гIа хиниар белгалдаьккхар цо.

Ниделу халонаш лене а еа, шоай дахьуеи гIай йоалла керда моттигаш гучанхара хьинар кхоаргдац бригадерча бурундеттараша,—аьлар цо шоай къамаьл чакхдоалаш.

Къамаьл де ше ду КПСС Грозненски горкома секретара А. И. [illegible]. В. И. Ленин вачар бIаь шу дузача денна сийленца махкъбахара социалистически лях йоаржаьлча Грозненски промышленноста болхлоша дакха къахьегама толамаш дакъа хилар белгалдаьккхар цо. Пятилетка хьалхарча кхаь шера план города промышленносте 1968-ча шера 10-ча декабре кхоачашдир. хIахта капитальни гIишлош хоалъеча найда иийцаб 185 миллион сомах. Ханал хьалха кхоачашдир дIадахача шера тIанйца хинна социалистически дехкараш а.

ГIишлонъераша дьалдаь а дахьа дIаленнал 78 эзар квадратни метр хуна нах чубаха шIенош, миссехха промышленни культурно-бытовой объект. 1966-ча бIарччача шера дахьхар миссел хIана дац аьнна дегIадера соахка хьадоаккхал хинна мехкагьтта.

Дахьа къахьегама толамаш дика дале а цхьадола кхоачамбоацараш найдеяннад города промышленноста балха. [illegible] промышленноста болхлоша шоай то[illegible] предприятий [illegible] коллектива [illegible] кхоачашъяр [illegible] 2,2 миллион сом [illegible] къахьегама овсарле [illegible]

В. И. Ленина юбилейна къахьегамна [illegible] латт [illegible] мехкдаьттахой [illegible]. Укх шера [illegible] дакъа «Iаьвда доцуш» 30 процент дукхагIа а хулаш. 7 миллион тонна га дхача деш, хIахта дьайоакха газ 37 процент дегIа а доагIаш 2,2 миллиард куба метр хача еза.

Уж дехкараш толамца кхоачашдайтара Ставропольски, Октябрьски, Терски бурундеттараша [illegible] шера тера деза бурув 100 эзар метр а. ДIадахача шера тоса бурув 67 эзар метр [illegible].

[illegible] кхоачашдайтара промышленни предприятеш [illegible] электромонтераш кхьола специаль-

стыш Iалашбе дехкарийла а профтехобразоване управлени.

ДIадахача шера заводе болх [illegible] ДIабахьара чIоагIа [illegible] продукци хаинахьа дIахийта [illegible]. Цун кертера [illegible] чакхдоа [illegible] заводе. Грознефтенаба коллективица, [illegible] комплексни социалистически [illegible] на Бирджаар. [illegible] гIулакхаш [illegible] хаинахьа планаш йолгIар а шоай планал совгIа арахецаш йола продукци а халкъа боахамга дIахачийта.

1967-ча шерарчул 16 процент дукхагIа гIишлой хьалъеча хьахийцача капиталовложенеш соахка найда иIнабале а, хьахийцача ерригача средствах найда эшаш гIишлонъераша. ГIишлон-монтажни управленеш ахаш гаргарча управленеша кхоачашъялзар пачхьалхехи план. Дукха хьалъеь ца йоалаш йисадоархIаме объекташ. Из дац тIехьдетталрех дола йохьахьа да хаинахьа документаци ца хилар, гIишлой организацей кулгалоша хьалхашка латта дехкараш манта кхоачашъяду хьожам тIалъоаш ца лоаттабар, хаинахьа оаш гIишлой материалаш ца хилар, кхы дукхадарш.

Грозненскен партийни организацеша хьалхашка латта дехкараш кхоачашдара промышленни предприятей, гIишлой организацей коллективаш сарнагIа а йолаш, ихе шера планал совгIа халкъа боахама 65 миллион сома мехьа продукци дIала дархIаш хилар белгалдаьккхар цо.

ДIахо вернецка къамаьл ду «Пищемаш» завода директора М. А. Мо[illegible]. В. И. Ленина юбилейна махкъбахаш шоай завода болхлой дахьача тохаьнех дахьа дийцар цо. ДIадахача шера продукцена реализаци яра план 100,4 процент кхоачашъянй. Къахьегама овсарле 1967-ча шера хиначул 7,3 процент лакхъенний.

Къоно город Аргун дегIаухаш хилари цуна цхьана шоай «Пищемаш» завод дегIаухаш хилари белгалдаьккхар цо. ДIадахача шера заводe болх бе йолалений 6 миллион сома мощносташ. Керда уникальни оборудовани оттадий. 1969 шера 33 процент дукхагIа продукцена реализаци ергья 1968-ча шера реализаци яьчул. Укх гаргарча хана юртбоахамен кхачам промышленностен предприятешта дукха эша оборудовани Iалашъе дехкарийла а завода коллектив. Уж дехкараш кхоачашдара завода чIоагIа эшаш ба квалифицированни болхлой. Нох шоай завода болх витинчо дIабельар дукхача дахьъе тийша хилараш дахьа дийцар цо. Ишта нов. Керимова белгалдаьккхар цара чуйе шIенош, общежитеш хьалъяр а чIоагIа доархIаме хилар.

В. И. Ленин вачар бIаь шу дузара сийлен кха-хIайбоал[illegible] хьешна хьалхашка латта дехкараш толамца кхоачашдара ерригa шоай толанаш оарцагIа хьлай КПСС XXIII-ча съезда шерагIча завода коллективе, — аьлар ЙоккхагIолча оператора Н. Ш. Бутаева. Ихе шера план 1970-ча шера 7-ча ноябре кхоачашъе деxкаш завода болхлоша.

ЛерхIар толамца кхоачашдергхидар хьахьоех доахача тоалламаш. Пятилетка кхоалагIча шера план 1968-ча шера 30-ча ноябре кхоачашдир заводa технологаша. Планал совгIа цу махьа пачхьалхехьа бовнайда 1255 эзар сом да. Цу шерашка къахьегама овсарле 15 процент лакхъенний 1965-ча шера хиначул.

ТIанйца социалистически дехкараш кхоачашдеча хийча продукци шоай хаинахьа дIахийта йиш йоаца гIулакхаш ниделум хилар чIоагIа Iаткъаш хилара дахьа дийцар цо. Ниделу халонаш эша а еш, шоай завода коллективо хьалхашка латта дехкараш толамца кхоачашдергхилара дош делар цо.

Пятилетка кхоалагIча шера продукцена реализаци яра план моттигерча промышленноста Министерства предприятеша 12-ча декабре кхоачаш а еш, планал совгIа реализаци аь продукци 904 сома махьа хилар белгалдаьккхар шоай къамаьла дIадолаш моттигерча промышленноста министра А. С. Дзортова. 1967-ча шера реализаци аьчул 3645 эзар сома махьа продукцена дукхагIа реализаци йир соахка, хIахта къахьегама овсарле 3,5 процент лакхйир. Планал совгIа пачхьалхехьа бовнайда 50 эзар сом да.

ДIадахача шера промышленни предприятеша керда арахийцар махьа чIоагIа хоаттам йола 16 изделе. Предприятешкарча отходех а дукха найда эшаш хилараx дийцар цо. Масала, «Художник» ахача фабрике сендукхача кайрона зигех лентаи хьаду. Ишта химически «Металлисте» ахача заводашка [illegible] хьежа наха дукха эша товараш.

[illegible] «Художник» ахача фабрика, [illegible] химически [illegible] Грозненски горпромкомбинате [illegible]

Тха предприятешка болча балха фи[illegible] тIехьхьа гучаьлинад министерства предприятей коллективаш шоай тоаршех бахьа найда ца эшаш. Из балхаш долаш культурно-бытовой гIулакхаш, бахача махка [illegible] арахецара план кхоачашъяьцц, [illegible] продукце дикал а.

Назрани, Ачхой-Мартана, Нохай-Юрта районашка цукха [illegible] хиларах цига болх бе йолалийтай промкомбинаташ. Цу предприятешка 1969 шера ара [illegible] 600—650 эзар сома [illegible]

Моттигера промышленносте дIахо а [illegible] Ачхой-Мартане хьал[illegible] канцелярски хIамаш [illegible] фабрика, Урус-Мартане [illegible] фабрика. Уж объекташ хьалъеш [illegible] хьа шера план кхоачашъяьзар соахка

гIишлонъечa организацей бехкал. Соахка канцелярски фабрика хьалъе[illegible] 63 [illegible] эзар сомах [illegible] коллективе. [illegible] кхоачашдоацаш [illegible] ДIадахара, [illegible] шера [illegible] сельпромсоюза [illegible]

[illegible] промышленноста предприятешта хьалхашка кхы а дукхагIа дехкараш датт. 2000 эзар сома махьа дукхагIа продукци дIабоахийтаргья шера. Цу дахьъе арахена продукци [illegible] кхагIен [illegible] цун ассортимент. Наха эша товараш 20 процент [illegible] 30 процент дукхагIа арахеца дерI, хIахта шоайш изделеш 500 [illegible] арахецаш. [illegible] 4 дерен 5 [illegible]. Планал совгIа арахеца дерI 2100 эзар сома махьа продукци, [illegible] 2 [illegible] шера 15 сувенира [illegible] изделеш. Къахьегама овсарле 3 процент лакхъергья. Керрига ниш тIабахийта къахьегарда тха предприятей коллективаша уж дехкараш толамца кхоачашдара.

Къамаьл де трибуна тIа воал «Грознефть» объединене кертера инженер В. И. Старшинов. ДIадахача шера мехкдаьттеи гази дикхара план ханал хьалха кхоачашйир «Грознефть» объединене мехкдаьттахоша Соахка керда мехкдаьтта доахка Истисуйски лха моттиг гучаьлаьдар.

Ихьабанья, дIахо хьалхашка латтараш кхы а бехкенаамегIа дехкараш да, аьлар цо. Мехкдаьттеи гази дикхара ихе шера план 1970-ча шера 17-ча декабре кхоачашъе дерI, хIахта цу шера 22-ча апрелага кхоачаш планал совгIа 690 эзар тонн мехкдаьтти 154 миллион кубически метр гази йоахаргья. Уж дехкараш толамца кхоачашдара хьалхи ши кердa мехкдаьтта доалла моттигаш.

Из гIулакх дукхача дахьъе тийша да бурундеттарех. ДIадахача шера карна тIадиса пачхьалхехи дехкар 53 эзар метр я. Цун кертера бахьан да кхоачам хинна бурув деттa бригадаш ца хилар. Цул совгIа цу дахьан шера 53 эзар хилар, ха бахьан долаш зенха эйна болча ха 103 эзар сахьат да.

Бурув детта кадраш тIахьа ца. Соахка балхара дIабоахна бурундеттараш 2664 сахьат да, хIахта керда балха хьахийцараш дукха хIана ца эшаш уж миссел бар. Най республика бурув детта кадраш най мехха дикагIа лоархIачарех я, цхьабакъда, материальни бытовой хьалаш на хилараx уж кхычакха болаш де дIаух.

Цу гIулакха дукхача дахьъе бехке ба гIишлонъераш а. ДIадахача шера тхьахийцача ахчах, гIишлон хьалъеча найда на эшаш дисадьа 1,5 миллион сом. Йисте а ахха болх бе йолалийтаз доархIаме объекташ. Наха чубаха шIенош хьалъяра план кхоачашъянзар, хьаьлна на доалла дисса шIенош 1500 квадратни метр я. Резервуарий боахамаш хьалдац. Капитальни гIишлош хьалъяр шIала лоаро ношкъаргаш ю тха балха.

В. И. Ленин вачар бIаь шу дузача денна сийленца махкъбахара ихе шера план 1970-ча шера 7-ча ноябре кхоачашъе социалистически дехкараш тIанйца Грозненски пиломоон фабрика коллективе, — аьлар цоа шIенош начальник В. И. Сердюков. Уж толамца кхоачашдара тхьинар кха на ноаш хIакъет фабрика болхлоша. Цунга хьежна ха лоахa толамаш. Махбахьаш гIулакхаш дола дIадахача шера план 102,2 процент кхоачашйир. Планал лаьрхIачул совгIа наха гIулакх 26 эзар сома махьа ю. ХIалаш, тахьи, [illegible], кхьдола материалаш ца тоадашехь шоай дехкараш дика кхоачашдир тха коллективе.

Тега хIамаш дикагIа, хоагIа хилийтарa наха дIалехараш ду тIехьа дукхагIа хул. Цудухьа брак боаш болх бе, тегача хIамашка дIадехар лоахагIа хилийта дехкаройла да тIо. Цу дахьъе бергига ниш тIабахийта къахьег наха. [illegible] чхьа белгал хIамаш фетахаш цхьа этелье хилар чIоагIа лоархIаме долга белгалдаьккхар цо.

Тега хIамаш цхьакхгал брак боаш хилийта, наьрa гIулакх дана культура лакхъе, производственни махкбостех дикагIа найда эца къахьегамен производственни дисциплина толхаль моттиг на хилийта дехкараш тIанйцад оаха. Уж толамца кхоачашдеш да.

Грозненски машинальхьа отделене коллективо мукь тIаботтара дIадахача шера план 19 декабре, грузооборота план 21 декабре кхоачашъьйлай шоай къамаьл хIалоаллар Грозненски машинальхьа отделене начальника заместитель Г. А. Агабеков. Къахьегама овсарле лакхъяра план тIехкхоачаш а еш, планал совгIа бахьа найда цхьа миллион совгIа бол да. Къаьстта дика къахьегад уж толамаш дахача Грозненски локомотивни депой Гудермесски вагонни депой коллективашен, кхычари.

ДIадахача шера сfеракашта, сигналашта электрически централизаци йир, къилбаседерча парке шиь станционни ниль биллар, кхыдола балхаш чакхдьхар. Рационализаторашa производства юкъейоаккхар 200 эзар гаргга сом найда беш йола 848 рационализаторски предложени. Соахка кхоь электроэнерги 510 эзар киловатт-сахьат да.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи ниикара чIоагIа къовсам лоаттабу тха отделене. ХIанз на сийлен цIи лелаеш а 3 предприяти, 213 дешей бригадай. 4 шоай тоарга болх бе.

Шоай хаинахьа мукьан тIера Iе а дахьа вагони йоаса на дран, хьахьта гIишлонъечу торговлен организацеша, мукьан тIаботтa вагонаш дIа-

ла [illegible] мукьан тIадоттаи, тIера Iоаяхаш йоаккха [illegible], деххийна бран 183 вагон мукьанехха дехкараш тIа йиша еха. Ихе шера планал совгIа 900 эзар тонн мукь тIабетта лаьрхIад. Уж а кхы [illegible] а хIана тохаш кхоачаш [illegible] ю.

Грозненски машинальхьа [illegible] комбината коллективо кхыча предприятеша санна шоай дехкараш дикал кхоачашъяьду, — аьлар къамаьл де трибуна тIа йоала комбината болхлочо В. И. Шестопалова. Планал совгIа 94 эзар сома махьа продукци яра а дехкаш чакхъяккхар дIадаха шу. тIанйцача дехкарех арахеца еза хилар 70 эзар сома махьа мара йоацача. Къахьегама овсарле 8,6 процент лакхъяйр. Планал совгIа баь пайда 75 эзар сом да, дIахьа хIаьнь электроэнерги 34 эзар киловатт-сахьати дIалора [illegible] дикал дикка лакхъяьй.

1968-ча шера 1-ча июле лелаергдача систем[illegible] болх беш а тха коллектив. [illegible] ихе шера план продукцена реализаци яр 3 процент, найда 5 процент, къахьегама овсарле 17 процент, [illegible] 13 процент лакхденнаш.

В. И. Ленина юбилейна сийлеца махкъбахара тIанйца дехкараш толамца кхоачашъе комбината болхлоша аьнна шоай къамаьл чакхдаьйтар цо.

Къамаьл ду «Грозпромстрой» треста управляющий А. Т. Поздняков. ДIадахача шера треста коллективо кхоачашдаьд гIишлон-монтажни балхаш. 15808 эзар сома махьа дар, из хул 1967-ча шера кхоачашдаьчарел 6 процент дукхагIа. Наха чубаха хьалдаь шIенош 68 эзар квадратни метр я, из хул 1967-ча шера хиначул 16 эзар квадратни метр дукхагIа.

Болх бе йолалийтар 700 меттиг йола ихи берий бош, 1310 меттиг йола школаш, бахтоии гIулакх дара йола ши предприяти. Ишта хьал а ь болх бе йолалийтай слюдяной фабрика, «Пищемаш» завода, Назрановски трикотажни фабрика промышленни объекташ, 200 машина меттиг йола «Чечингстройтранс» объединене гараж, кхыдараш. Дикха лакхъенний хьалъеча гIишлой дикал а. Соахка дIачуенначa объектех дукхагIъараш дикеш тIехдикен оцена а лун дIаеннай. Цу шера къаьстта дика къахьийгар «Кавсантехмонтаж», «Кавэлектромонтаж», центроспецстрой организацеша.

Уж толамаш кхы а дикагIа хила бийш яр укх тайпара кхоачамбоацараш найдеяннадесаре: кхьнах хьалъеча объектай документаци, цигарa эша продукци, кабельни продукци, запорни арматура хаинахьа лахкачаш. Из бахьан долаш тресте кхоачаш на деш диса балхаш 1200 эзар сома махьа да. [illegible] кхачаш вашкаботона каденеш. Уж санна масалий кхы дукха а долоде йиш я.

1969-ча шера кхы а бехкенаамегIа дехкараш хьалхашка латт треста коллективе. Кхоачашде деза балхаш 40 процент дукхагIа да соахка хинначарел. Уж толамца кхоачашдара отделочни балхаш цхьаи специализированни управлене коллективо дерзадаш гIулакх бIаштIехьдаккха деза. Отделочни балхий технологи а Iоалхахаш, механизаци езе производстваца юкъехаьа деза. Цар къахьегама овсарле 15 процент лакхъергья, ишта бIашагIйоаха ца коммуникацеш, газопроводаш, повельни сеташ оаха еIола управлене. Из а кхы дукха а мероприятеш чакхъяхарg дикка тоаберзга треста коллектив болх.

Иха совгIа гIишлон-монтажни болх чIоагIа тIехьатет укх гIулакхаш а. ХIаналица хьа укх шера кхоачашъе деча балхий илан ше ч[illegible]. Шера кхоачашде дезача 23 миллион сома махьа балхех хьихльча документаци 6 миллион сома махьа мара яц. Болх ритмичне дIабахийтара уж дерига кхоачамбоацараш дIайаха деза, гIишлойчаша шоай торонех бехк найда эцаш беза.

Производства [illegible] ду йиш ду «Красный молот» завода парткома секретара В. М. Шейкин. Хьалхашка латта дехкараш толамца кхоачашдара лоаца дийцар цо. 1968-ча шера мехкарча мехкдаьттахошка планал совгIа дIахьахьа оборудовани ах миллион гаргга сома махьа я. Кхаь шера планировани кердача системагIа болх бе а завода коллектив. Цу шерашка махьера лаьрхIача хIара шера 8,5 процент лакхъенний къахьегама овсарле хьалха хиначул.

Уж толамаш лаха торе хиний дукха кердалаш производствана юкъекхахьараx. ХIанз механика болх беш а 20 гаргга поточни линий замкнутый участокаш. Цар къахьегама овсарле 4 процент лакхъяьй. ХIанзарча технически базанье дIа на еха дика йолаш шира арахецар коллективо насосаш, цементировочни насосни агрегаташ, кхыйола продукци. ХIанз арахьа болхеш а заводе промысловщанта чIоагIа эша блокаш. Промыслашка монтаж балхаш де на дезаш мукъанолийт цо. Уж тайпа блокаш най мехха эттара хьалха арахецаш я. Уж а кхы а кердадараш производстваца юкъехахьарах заводе толенний арахецача продукце дикал. ХIахта а мехкдаьттахошка дIадехараш дукхагIа да. Бурундеттараша чIоагIа дIаехаш я лакха хавлени йола, нарехь юха эра на кхувенйтара йола оборудовани. На оборудовани арахецара дахьахIа йола цех хьалъе дарIIда. Из хьалъяра средствах [illegible] белгалдаьккхар [illegible].

Материальни Iалаше ара гIулакх де делаш хилар чIоагIа Iатъх завода балха. Масала, соахка крупногабаритни подшипникаш хьа на кхачараш агрегатанта меттел наха арахецабелйир насосаш. Уж санна хараш кхы дукха я да. Уж халонаш эшь а еш, ихе шера план толамца кхоачашъеш ба завода болхлой.

«СЕРДАЛО»
2-гIа агI. 18 январь, 1969 шу.

Нохч - ГІалгІай «Терек» яхача фирма Грозненски мебельни фабрике арахеца шкафаш вІоагІІ лоатташ я Грознерча, Волгоградерча, Челябинскерча, Орджоникидзерча, кхыча вай мехкарча городашка бахача нахе. Уж тоʼеш дукхагІа хьарглолаш хилийтара хьинар кхо ца деш къахьег фанеровщицаш ю. Крайлевает Шипулиниеси. Цхьанкха сакхт даздин хилад пар кхиичдю продукции. Цуа соегІа хІара сменагІа нормиш 115 — 120 процент кхочашдью цар.

Сурта тІа: фабрика ... тІа хьалха латта болхалой Р. ... ва (аьрдехьаьр), З. Шипулина.

Д. Васильева сурт.

ХІАРА КХОАЛАГІВАР — РАЦИОНАЛИЗАТОР

Грозненски № 2 йолча теплоэлектроцентрала коллектив доалхача толамашта юкъе дикаа дакъа лоац рационализаторашa. ДІадахача шера дукха пар предложенеш производствана юкъе йихьай. Цар шера пачхьалкхенна баь пайда 56.493 сом да. Из хул 1967 шера «рационализаторашa производствана юкъейихьача предложенеш бахча пайдах 2 эзар сом дукхагІа.

Къахьега боккха доархІам болаш а электрически лаборатора болхлоша В. Голова, Г. Лосева, Л. Семыкина кийчъяь предложени, Котлоагрегатаьнта аварн ца хилийтара тІаврзадьяр из предложени. Цу коллективо хІара кхоалагІвар новатори рационализатори ва. Рационализаторски болх хина вІаштІехьбаккхарах цу коллективана массехвавоа совцабуш тІейнак предприяте кулундоша.

Іьалха дуккхача хана ТЭЦ-е цкъа пайда иийна Іьан хийн ... лагІа пайда а ца эцаш ... ка дІауйийтар. Цу гІулакха дукха уйла йир рационализаторашa. Цхьа пайда ийначи хикх Іахарахи шелагІа пайда ... турбинни цеха начальника В. А. Донской предложене шера пачхьалкхенна бу пайда 5846 сом да. Иштта ТЭЦ-е дикагІбола рационализаторех доархІаш ба ...: Сасухин, Кондратенко, Сергеев, Гоголев, Усков, кхыбараш.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» ...

Толамаш лаьгІдалийтац

Пятилетка дикалгІча шера хьалоаккха мехкдаьттен гази дукхагІа хулийтаргда яхача дешнаш къахьегаш ба «Горскнефть» НПУ мехкдаьттахой. Цунга хьежжа лакха да доаха къахьетама толамаш. Мехкдаьтта даккхар анвара хьалхарча ат бетта план толамца кхочашьяьй, хІаьта газ яккхара план — 118 процент кхочашъяьй. Планал соегІа яьккха газ цхьа миллиони 900 эзар кубически метр гаргга я. ХІара сменагІа нормаш тІехкадочаш а ца, хьинаре къахьег укх шера В. Данилеви В. Милодорови йерте латтача промыслай коллективаша.

В. БЕШЕВИНА,
«Горскнефть» НПУ ... отдела экономист.

ХІАРА ШЕРА НИЗ БОЛАШАГІА...

«Сейхха тха колхоза кхахьфанхоча къийсахь кхах хьахийначуча хьежача гуй да В. И. Ленин ваь бІаь шу дизара сийна тІаьхьа социалистически деккарал толамца кхочашде йиш хилар. Дег-дІоадах оррага цу шерара планан кхоачашьаь дизира. Пачхьалкхенга 36900 центнер хлат деккад тха кхан дешдерана, планах доагІар 36 эзар центнер долча. Планах йоагІачул дикка дукхагІа ений. Даьхенна гІудоргаш а.

Лакха да хьайбаш лелаерана дакха толамаш а. ДІадахача шера пачхьалкхенга 10057 центнер шура ехкай цар, вешта аьлча, шера планах йоагІачул 2070 центнер дукхагІа а из. Цул соегІа 255 тони дулх денняд Даьхенна. Къахьга дика къахьегаш хьайоагІа А. Мутиев заведующи волча кхоалагІча шурий-товарни ферма коллектив. Хьалха тІехьадоаца хина ферма хІаш районе хьалха латтараш юкъеяІай. ХІара Іаттагара юкъера лаьрІачу ша эзар килограмм шура аьккхай цара, шера планах йоагІар 1850 килограмм йолча. Пачхьалкхенга планах йоагІачул соегІа барІ бІаь центнер шура ехкай.

Дика чакхдаьккхад боахама шу тха жа лелаерана а. ХІара бІаь жийна тІехьара хьалхебаьб бІаь пхийтта Іахар. Планал пхийтта соегІа. ХІаьта хІара устагІанна тІера 4,1 килограмм тха а доакхаш, пачхьалкхенга планах доагІачул соегІа 27 центнер тха деккад.

Жа лелаерашта юкъе а бегахбаьнаб хьалха латтараш. Массеха доал ала безан ба са вокхагІа вола жа Іу М. Бахмадов волча алхагІча бригадах. ХІара бІаь жийна тІехьара 143 Іахар къоастабир цо, хІаьта йоалаешта тІехьара уж хьалкъоастадеш царех хІараш доаал 32 килограмм дар. Цу тайпара дика къахьегарах дукха ахча делар цара алапел соегІа. ВоккхагІа волча жа Іуна дукхьал алапел соегІа 1,5 эзар сом ахча делар, дукха вІоашагІа дапар бригада кхача жа лелаерана айна ахча а. 1968 шера вохьяь бетта дена колхоза хьайбаш лелаераш укх шера чоттах пачхьалкхенга хьайбай продукташ ... ...

Укх пятилетках доахаш ... дІадув хьаьттен тІаккхетаргдащ тха боахаме. ТІаккха иштта алсамдоаккхаргда кхашкаве чудахьа даат, хьайбай продуктивность? Растениеводства дакъе керттера теркал тІадахийт оала кхашка хий деккара. Оросительни сеть ... болча боахама хІанзе 539 гектар дьаста кІаллара хий дешa сеть эксплуатаци дІоахий. Специалиста доархІад хий ... ... производственни бригада вІашагІйоала. Цу гІулакха хІана кийчъеш даьт полиэтиленни ... къоастаергйолаш я эша техника. ХІаьа цу дьаьтах 150 гектара тІа гуралье дийна хІа да, хІаьта бІаьстан юкъе кхо бІаь гектара тІа хьажкІаш юргья. Оала лаьрхІачох тха тоа хургьа хІара гектара тІара 40 центнер хьажкІаш чуа. Цул соегІа, хий дечача яьтта ихь а 30 гектар кхартолаш. 60 гектар балудараш, 19 гектар кормоплодаш дІае лаьрхІад оаха.

ШЕРА ИТОГАШИ ДЕКХАРАШИ

Боккха теркал тІаблахийтад тха кхан лелаерана гуралье дув алат дикагІа йола предшественникаш хиннача дера а. ХІаьта деррига гуралье дІалийна алат 3771 гектар да. Ала деза деррига алат ... классах долча фуна дийнаьт. Цул соегІа механизаторашa дош даладар бІаьсти ва культураш хІаоргІала деррига хьатта гуралье аьха дахкха. Кхашка болх бе хилар пхийтта трактор. ... 3,5 эзар гектар хьа хьатта оахьд механизаторашa.

Юртболхама культурай хьулхьам лакхбара доархІаме да кхашка удобренеш яхар а. Цу гІулакха вІашагІхьиний механизированни отвал. Итт тележка тІехьа йола трактор а куп доалахьа. Еррига кхашка ягха лаьрхІа органически удобренеш 7,8 эзар тони я. ХІанз из болх бе ба тха механизаторашa. ... эзар тони кхо кхашка дІахьахьа хар. Цул соегІа тІадоагІача шера хьунхьана лаьхІа йийхача культураш ялх бІаь тони азотаг, 570 тони фосфорни, 200 тони калийни удобренеш лаьрхІад специалистшта. ХІаьта, культураша химически оасар дерий баьцаш дІоахарах 90 тони гербицидаш а Іалашьергьа оаха.

Кхашкара болхаш сихха хандерах чахкхарах 33 трактор, кхоь комбайн оаха ахча хьакадаьад боахаме.

Хьайбай продуктивность лакхьара болхьара ... доархІаме я хоеш да. ХІара тха боахаме Іалашьяь я 1854 тони бал, 2733 тони ча, пхийтта эзар тони силос. Ала деза боахаме планах доагІачул соегІа кхо эзар тони моша доагІар дода. Цул соегІа 1878 тони концентраташ а Іалашьяьй оаха, хІаьта хІара ферме доахьара свекла а я.

Дукха болх бу тха хьайбаш лелаерана дикагІа долча фух дола доалаш дела деара. Хан-хамхаьа доха продуктивность йолча доахьина выбраковка ю, хІаьта дергача доахьа Іулаш Іаддалзa тоаду лаьха продуктивность йолча доахьина. Хьайбай продуктивность лакхьара боккхача доархІаме хургда хІара шурий-товарни фермана юкъе баьццара конвейр хилар. Цу гІулакха хьатІадоагІача шера хІара ферма юкъ корнеплодаш, злакобобови культураш, шоачача доакъара хьажкІаш дІае лаьрхІад оаха. Цул соегІа, хІара шера сашка доаьан дагІанашка дала доахийтаргда оала тхоай хьайбаш. Цу гІулакхо торе хулийтаргья иштал тоншаш дааргІа дулх лакха.

Растениеводства а хьайбаш лелаера а доакъоша оаха кхоачаьтье дергІача а, хІаьта хІанала кхоачашьяьча а мероприятешa торе хулийтаргья укх шера тІаийда социалистически декхараш кхоачашде. ХІаьта уж укх тайпара да:

хІара гектара тІера 25 центнер кІа, планал кхи центнер соегІа, мукх 23 центнер, хьажкІаш — 35—37 центнер, гайнаргаш — 15 центнер. Пачхьалкхенга лоха лаьрхІа 4680 тони алат, шера планал соегІа — 1080 тони соегІа. Иштта белхтохаме декхараш да хьайбаш лелаерана тІеэйяхараш а.

Шера ... ...

... ...,
... ...

МОТТИГЕРА УДОБРЕНЕШ — КХАШКА

Сунженски района Шоча бекара цІерагІча колхоза механизатораша шоай кхашка хІанзе 2500 тони кхо диллад.

Из болх беш къахьета цу гІулакха вІашагІьоале бригада я боахаме. Церна дІоашнай кхоачамбахаш техника а механизатораш а.

ХІара дийнахь кхашка, кхо дІаоаьра 5—7 лафет ... колхозе. Дика къахьегаш ба цу хафегашкда болх беш бола механизатораш Струсевич Василей Андреевич, Галеров Александр Алексеевич. ХІара дийнахь ... удобренеш йіие ... ... а ... кхашка. Цхьан дийнахь 20 — 30 тони кхо дІадахьа кхуь цар. ХІаьта бедадагІча болхаш дийнахь — 120 тони.

Укх шера шоай кхашка ... ... эзар тони кхо дилла лаьрхІа ба ... . тха шоай ... ... а тоьа итт эзар тони кхашка тІадахьа лаьрхІад.

С. СУЛТАНГИРЕЕВ.

Тха штате воацача фотокорреспондента Д. ... дьаьхча сурта тІа лайане гу (аьрдехьара дьтеьхье) К. Родьнина, З. Исаева, М. Песоцова, В. Остроухова, Н. Ламанский, А. Авсексин «Грознопромстрой» 4-ча гІишлой-монтажни управленера Ленина ордени лелача Сорок Алексе кулгалдечо коммунистически къахьегама бригадера дикагІбола гІишлошдараш ба. Укх тІехьарча шераш бетта Грозне Ленина урамагІа 70 квартир йола ... ... цу бригада. 1968 шера план 170 процент кхоачашдьяь гІишлошдараш. ... ... бетта ... ... болхаш шин бетта чахдалд. Иштта дика къахьег цар укх шера ... бетта а.

ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА ОРГАНИЙ ХЬАКЪЕХЬАРА ПОЛОЖЕНИ

КПСС Центральни Комитето СССР Министрий Советой чІоагІьяй СССР-ерча халкъа тІахьожама органий хьакъехьара Положени.

Деррагача халкъа хьаштаи лоІами кхоачашдеш йолча Советски пачхьалкхене, боаз цу документа тІа, тІахьожам лоаттабара бокъо халкъа ший я, ший мехка да цул дІахо кхы пхьакха ва хилараха тарра. Советски обществана юкъе доархІаме моттиг дІалоаш халкъа тІахьожама органаша, социалистически демократе формаех цаІ шоаш хиларах тарра.

Халкъа тІахьожама органашка цхьана тарбеш ба пачхьалкхен тІахьожами предприятешкара, колхозашкара, учреждениешкара, организацешкара къахьегамхой общественни тІахьожами. Цар керттера наха — халкъа тІахьожама группашка, посташка, комитеташка боах беш бола, партеи правительствай директиваш мишта кхоачашъю хьожача дакъе доацаш, уж кхоачашъяра новкъостал деш бола боахлой, колхозой, гІулакхера нах.

Партеи правительствай кулгалца болх бу халкъа тІахьожама органаша, цар хьинаре гІойчий а хинна аьтт уж хІара дениа чІоагІа вІаштІехьлиначен дисциплина йолчех уйланца хаьраш хьалкхеяра чакхдоахача гІулакхашка.

Положене тІа хьахьехад халкъа тІахьожама органий керттера Іекхарш. Цар гІулакхашна керттераш ла дани партеи правительствай директиваш советски боахама, кхыча организацеша бокъонца мишта кхоачашду хьожача, коммунизм хьалъйра деш дола кулгал дІахо эргадоахаш тоадеча, экономика ма могга айяр, пачхьалкхен дисциплинеи социалистически законности чІоагІъяр лукъа къовсам лоаттабеча партийни пачхьалкхени органашта новкъостал дар.

Халкъа тІахьожама органаша дани тІахьожам лоаттабу пачхьалкхен планаши заданеши кхоачашъеча, хьинаре къовсам лоаттабу халкъа боахама резерваш хьагучахьара цареx пайда эцара, общественни производства эффективность лакхъяр, къахьегамеx материальни ресурсаш ахчан средстваш а кхач беш дІадахийтар, керда, прогрессивни мел дола хІама производствана юкъехьяр дукъа. Халкъа тІахьожамхой декхар — пачхьалкхен дисциплина телхаяра, местничества наькъашта, гІулакх хьакимашкал леладара, боахама доал вола дарам дукъанна пуну дарах, мичча бесса гІийрта а пачхьалкхе Іелае гІертара, социалистически довлахьена тІаккундара дукъала хоаламболаш къовсам лоаттабар. Бюрократизманеn волокитанен дукъала а иштта дара къовсам лоаттабе пачхьалкхен аппарата болх эргабоахаш тоабейта а из дарега хулийтилга а. Іилман дара тІа вІаштІехьбаьккха къахьегам кулгалдара юкъехаухьмига, лакхехьа латтарий тІахьожам ийса дІаоттабеча вІаштІехьдаккха деза а ба уж.

Шоай деррагача гІулакхашца мехка дий шоаш хилар советски наха дег чу доссаде, ерригача общества гІулакхашта хьалхара хІаравенз чІоагІа бехктохкам хетарг болаш йола уйла дег чу йоссаде еза халкъа тІахьожама органаша.

Халкъа тІахьожама органий лоархІамегІара декхар — балха тІа гІалатнаш терал да деш хІанаше халийтаргдеацаша кадраша шийна дІахайтар, хьагучаьтха кхоачамбоацараш дІадоахийта вІаштІехьдаккхар. Цу гІулакха кепайоазонах, радиох, телевидених шерра пайда а эцаш вахаша дагаьовлара дарда тІа вІаштІехьбоах халкъа тІахьожама органаша шоай болх. Кхоачамбоацараш хилийтарах бехке болча нахаца халкъа тІахьожама органаша Іеткъам бу новкъосташа критика яра, цар харцахьара гІулакхаш дуцара наькъаша санна, иштта уж бехктокхаме озара наькъана а.

Советски, боахама, кооперативни, общественни организацеш, гІулакхаш тІара нах декхарийла ба халкъа тІахьожама органашта массе тайпара новкъостал де, цара тІадехка декхараш кхоачашдара хилийта дарга хьалаш вІаштІехьдала.

Положене тІа йоах, халкъа тІахьожама органаш декхарийла я алхерча гІулакхаш тІарча наха гражданий предложенешка, заявленешка, жалобашка хьожача хина советски законаш мишта кхоачашду хьожаш лоаттабе. Уж хьехьа еза бахаш ерригача министерствашкей ведомствашкей, предприятешка, учреждениешка, организацешка, хІаьта иштта колхозашка а кхыча кооперативни общественни организацешка а лалагІча хьал тІа ба, законаш телхадарах, волокита, формализм, бюрократизм лелаярах, гражданий предложенеех, заявленеех, жалобех тІадийнеш йола решенеш кхоачаш ца ярах бехке бараш лерача бехктокхама дахийта.

Положене йоккха раздел хетавй халкъа тІахьожама система лоархІалуш йолча халкъа тІахьожама группашта постамен. Уж дохкарийла а цкъарчаъ доашнаш предприятешка, колхозашка, учрежденешка, организацешка тІахьожам лоаттабе, производства, доалдара гІулакхаш хьара ерригача участникашка доах кхашни хьурмат доашнаш хилара, пачхьалкхени производствени дисциплина, социалистически законность телхаяра торе хулийтаргйоацаш доах хьал вІаштІехьдаккхара партийни организацеи администрацеи новкъостал де.

Положене тІа иштта белгалдаьй СССР халкъа тІахьожама Комитето, союзни автономни республикай халкъа тІахьожама комитетий, край областий автономни областий халкъа тІахьожама комитетий, окружий, городий, районий халкъа тІахьожама комитетий гІулакхаш а, бокъонаш а, декхараш а.

СССР халкъа тІахьожама Комитет союзно-республикански орган я. Цо болх бу КПСС ЦК-еи СССР Министрий Советеи юкъейовча доашнаш дехча кулгалдагІа. СССР халкъа тІахьожама Комитето лостам тІа шахьа халкъа тІахьожама ерригача органий гІулакхашта. тІахьожам лоаттабу партеи правительствай директиваш, пачхьалкхен планаши заданеши министерствашa, ведомствашa, советски боахамашa организацешa, предприятешa, колхозаша иштта кхоачашъяьр хьожаш. Хьежачул тІехьагІа хьахинарех лаьна ерригача пачхьалкхен доархІамена предложенеш КПСС ЦК-ега СССР Министрий Советага хІачуду СССР халкъа тІахьожама Комитето, хІачутел халкъа боахама къахьет-къахьетача новкъоштара гІулакхаш налагІча хьал тІа да, министерствашкей ведомствашкей болх мишта вІаштІехьбаьккхаб хойташ йола доклядаш.

Халкъа тІахьожама комитеташа шоаш хьежа яьнначул тІехьагІа хьадийнарех лаьца, ... лоархІаш йола смамаш а ду. Положене шийна специаьча бокъоний лоаттабоах чукъа хьагучаьтха кхоачамбоацараш дІадоахаргдоа гІулакхаш чакх а доаттарна предприятеи, колхозий, организацей, министерствай, ведомствай кулгалхошта тІехьа ца тетташ хьагучадаьха кхоачамбоацараш телхараш дІадаха а хьайнбоаай ... халкъа тІахьожама комитеташка хойш бе а ... .

Халкъа тІахьожама органий хьакъехьара Положене текст массеза торжагІа къаьетта брошюра а ... лаш араяьй Политически литература издательство.

(ТАСС).

Доазол дехьара

Бургасера межкаьтта химически комбинат — Болгаре эгтара йоккхагІа йола предприяти. Из хьалъяьй Советски Союза новкъосталца а советски специалисташа дакъа лоацаш а. Советски межкаьттаца болх беш я комбинат. Доккхача хьое гигенто межкаьтта халкъа боахама лоаттаду тІехдика бензин, реактивни двигателашта дьохІа хьагор, мазут, кхыйола меьхера продукташ. Укх шера ... межкаьтта ... белал 340 эзар тони хургья, хІаьта 1970 шера 5300 эзар тоннаега дІанхочаргда из. ДІахо шерлуш я комбинат.

Сурта тІа: гІорсаш хьалдеча цхьан моттиге я советски болгарски специалистий группа (аьрдехьара ... техьа) В. З. Мельниченко (СССР), М. В. Петрунов (НРБ), В. Н. Митрофи (СССР), П. Шипочки, С. Шаравлов, Г. Янков (НРБ).

В. Янкова сурт,
ТАСС фотохроника.

ТЕРКАМА ЮКЪМОТТИГЕ

БЕРЛИН, 16 январь. (ТАСС). «Советски космически кемаш вІашагІтайсад. Лаьттан искусственни спутник орбита тІа хьавІашагІа а елла болх бе йолаенна дукон тІа эгтара хьалхара экспериментальни космически станци» — из хоза кхаь ТАСС-а хоамашта, тІехьа шерра боаржабир АДН агентства.

— «Союз-4», «Союз-5» яхача космически кемашa никъ мишта бу дайн из цкъра республикка общественностага дІахойташ йолча ГДР радиоси телевидени сихагІча тайпана хьакхайкаду кемаш аьттонца вІашагІтовсарах йола хоамаш.

Телевидене диктора белгалдаькхар, кемаш вІашагІтовсар баьлан доаш Лаьттан искусственни спутник орбита тІа хьавІашагІьелла дукон тІа эгтара хьалхара экспериментальни космически станци болх бе йоленна хилар. Хоамаш тІа иштта белгалдоакх космонавташ дикача хьал тІа хилар а.

ПАРИЖ, 16 январь. (ТАСС). Найсха кхо цхьу йІиар Франс Пресс яхача агентствана «Союз-4», «Союз-5» яха космически кемаш вІашагІтовсарех дукон тІа эгтара хьалхара экспериментальни космически станции хьярех хьакъехьа ТАСС-о хьакхайкаь юкхьанара «молни» французски меттала а яьккха, ший деррагача каналашка гІолла дІайоаржияра.

Пуина тІехьа агентства хьакхайкайнр ТАСС-а хоама йиза текст. Ший массазара перетачаш юкъатІа а яьха. Иерза хоам хьакхайкабир французски радиос а.

ЛОНДОН, 16 январь. (ТАСС). Профессора Бернард Ловелла, «Джадрелл бенк» яхача обсерваторе директора, хьакхайкадир «Союз-4», «Союз-5» яха космически кемаш вІашагІтовсаро «Лаьттанна гонахьарча орбита тІа космически платформа хьье торенаш хулийташ» хиллар.

ДІахо цо аьлар: космически платформа хьалро ирсанта дукха тайптайнара торенаш цу Лаьттан Везмиени Іилман земан дахара.

НЬЮ-ЙОРК, 16 январь. (ТАСС). «Истора чухь эгтара хьалха космически кемай экипажаш дІачу-хьачу хуниаболар», «Космосе дІаарабальна хьакха сахьат» — иштта я американски информационни агентствашa кердача советски космически эксперимента — космонавташ Е. Хрунова А. Елисеева «Союз-5» яхача кема чура «Союз-4» яхача кема чу бовлара американски информационни агентствашa из эгтара хьалхара оттиканаш.

АП агентства московски корреспондентa белгалдоаккх, кема чухьа боацаш баь болх а вокх кема чу дІачубовлар а цхьагІа новкъарле хулийтарейоацача лерача автономни системашa Іалашъяь скафандраш а тІайохкаш чекхдаьккхад космонавташa, кхаш.

«Ши космонавт шоай кема чура араваьлиааь, космосе гІолла а лийлна кул тІехьатІа. «Союз-4» яхача кема чу баьинаб, хІаьта из эр лаьттан тІа боацаш харагІдаьнна шийна хийсса кхы пхьаьха доана денадар гІулакх», — хьакхайкаду ЮПИ агентства.

ЮХА А КРУПП...

Малхбузен Германе ... дукха ца боаццаш хоай ... Круппа эссенски концерн юха а гоаз ... я, аьна. Цунна тешал ... бонски бундестага оборона гІулакхий комиссега концерна правлене хьекхийта письмо. Цу тІа къаьстта дьлна, йоах: «вукъаба укх письмони гоаз тІаьаара программе шоашта дІайовзийта. Круппа концерн, хетаргахьа бакъда, массанена а йоазаш яь, цу письмоарча приложенех яйтаргья цу дьяьтье тха фирма бечa балха обзор. Цу тІа гІолла тхона чІоагІа лаа шийна оаха гоаз лоатталергдолаш, опытно-конструкторски Іилма - техникени балхаш дергалаш бундесвера шоашта заказаш дар».

Письмоарча приложене «Бундесвера лоаттаю доставкаш» ду балхаш» яхача графа тІа дьайад Круппа концерно хІанзе а Малхбузен Германе эскар хи кІала гІолла лелача кемашца, торпедни аппаратаншта эшача турбашца, кхыча тІема материалашца Іалачду. Положене чиш волча графа Цетлица хоам бир бундестага оборона гІулакхий комиссе членаш массеххазза цар заводашка хиларах.

Письмо дакъийтадар бонски правительства Потсдамски соглашени а йоххаеш Круппа концерна продукци дІаяхьийта мухьа да балар дІалаькхача хана.

Шиа решени ер бонски Іеклало чІоагІало лушар концерна тІехкьара да воле Альфрид Крупп фон Болен унд Гольбах вениа хилорда. Гера хьаьег бокъо йоацаш хинар яьмара мича хинкая, яхаш Цунна дувздена. Англе кхыча мехкашарча гІулакхий министерстваш викадоc цунта ... ... кхайкараш жеп душ. аьлар. Круппа концерна декартелизаци ер малхбузерча союзни йолча кхаь пачхалкхено 1953 шера ена распоряжени дІаяьнаь яьина вІехкайкаьяй.

«Йоккхийча тонаш пачхахьаш» къаьстта чІоагІа «Іабийраб къахьара тавлмешта ... ... Германи Айса соакха ... ... хьараш советa председателе пост дІалаьначул тІехьатІа. Айса правление совета ... ... сихдаь гоаз ... ... ший тешаме чІоагІало а ... дІаоттаргбола ший тешаме нах.

ТІаккха, хІанз Круппа заводашца «къахьарча тоадицех» гучахье серийно арахеларгья йоккхий топаш, тапаш, кхмлола доккха горз, Шийца къовсаех кхера езаш цу концерн. Къахьара конкурент — «Ферейниге фер гусштальпродукцион» яха болата гигант хІанз ерригта а дІакхаьлдей «Круппа импере».

Танкаш арахецара эша ерригта торенаш а а эссенски концерна: «Атлас Мак машиненбау» яхача фирмах 99,5 процент Круппа кина за. Цу фирма конструкторашa тІехьезбьа кьечудий СССР-си Малхбузен Германи цхьана къахьегаш тхадаш йоаза «кхоанен таньк» — «М-70» яхачунца цІехахаштта къовсаргдолча эргамукха тоаьча «леопард» яхача НАТО танки проект.

Дукхача шерашка тІема заказаш кхоачашдеш я концерн. Масала, Рейнхаузенерча заводе хьаю НАТО радарни системашта эша лаьрххІа йола антеннаш. Малхбузен Германе тІема - форда флота кемашта эшача хи тІа лелача докашта ремонт ю. Бремене хьалаю тральщикаш, хІаьта Киле тІема кемашта эша дизельни двигателаши сухопутни эскара эша танкаш-амфибеши. Вежарашa Круппа гІар Бертольден Харальден, тІахьожам лоаттабеча «Вассаг-Хеми АГ» бундесвера лоаттаю лелхама веществаш, хІаьта «Нитрохимие ГмбХ» яха общество Малхбузен Германе ракеташта эша доатор хьедераштa юкъе хьлара йоаккхагІчарех ца І я.

Георг ШТАРИЦКОВСКИЙ,
немецки журналист.
(АПН — ГДР Панорама).
Берлин.

ШИРАЧА ЗАМАЕХ ДОЛА ХОАМАШ

Тайп-тайпарча археологически заңай хьакъехьа хана дар хара кIезига гIулакхаш дайдац таханарчa деннаша. Цхьабакъда, керттера болх дIахорча хана бе безаш ба хIанз а, хIьата тхана хетаргахьа цкъаза хоаш дола республика малхбузехьара районаш (ГIалгIайче) йиза йиза лыьнай яха хабараш цхьакха дард йоцаш я да.

Цига бахаш болча наха укх тIеххьарча хана цкъ дахь ца Iеш хоамаш лаьа ГIалгIайчен территоре тIа бердз археологически памятникаш гучадувлара хьакъехьа. Царех цхьадараш дуьца лоьра сома, дIахача замалахьара вай мекка истори ловзар тхоай а санна деза долаш болча берригача тхоай тешамерча гIончашта эттара чIоагIагIча тайпара ральа хилар шуна дIа а хьожхаш.

Экажкъонтий - Юрта вахаш вола Сапраиев Килав дукха ха яха къаьна саг я. ХIьата а ше Грозне вена доладаш институте тха хоача чуоттанза Iевалаьар я. Кя венавар шоай юрта гонахьа гIолларо корайоагIа цхьайола къаьнхоча замалахьара хIамаш юпа. Хьаша тхоай балхаца чIоагIа хьаьт долаш волга, къаьнарча замалахьара хIамаш цуна хиа довзилга ходелар тхона цуца къамаьл деш. Этнографашта дIаадир по дийна массехк легенд.

Тха института болхлочо, мегга сектора заведующе Олдоен ИбрахIама- соахкаьча бIаьстен цхьан дийнахь В. Виноградова тIехьара ши мотт ше дIалуш дийнао варгахьа мара ца нийслуш хола. ЖIайрахьен чIожерча ОалгитIа хьина цхьа хIама.

Ший коа дарма доакхаш вазллад цхьа фусам-да. Кхо метр гаргга кIоргачара, вIалла дага а вогнаш, хьагучальнай сага тIехк. ТIеххьара лаьттах яхийтача бело хьалбаьккхаб уж ши мотт а. Уж хиннах дIаводлача сагаца дIасхкача хIамашцара метташ. ТIаккха дарма дакхара болх соца а баь. хьалдаьккха лаьтта юха чухьакхаьча дIабихьаб бахьхна кIоаг.

Бокхкача терхаме ба цхьа шоай тайпара дола доганаш даь уж тIеххара ши мотт. Цу тIа в натахьа санна царех эIамагIчоа тара метташ нийслуш дале. боккхагIбар хIанзаалца КъилбаседаКавказе корадаьрех вIалла тара а бац.

СурхотIарча юкъерча школа хьехархочуо М. Аушева дисьмо кхачаро маькъа ваьккхар археолог М. Ошаев. СурхотIара гаьна боацаш юкхе мих булдача болх беш аьллача бульдозера хьоанагIало лаьтта хьахерцадеча хьагучаювла яьнай топпара пхьегIий таргаш. Болхлоша уж теркаьъьй.

Цига кхаьчача М. Ошаева гучахьинах кIезигагIа дале а ваар шу хьалха цу моттиге бахьараш гаьнна хьалха дIалахача замалахьара вай таь хиниа хилар. Из бакъ хилара мукIарол де йиш хилийтай цIенопкара кхувенаш а чухьа бийша бада моттигаш а йелаш хиннача турлучин гIишлоний лераша а укхаза гульаьча духкхача топпара пхьегIаша а. Ингпта ГIалгIайчен бытовой памятникаш тIаккхийттал кхы цхьаяха — духхьаьнхарча юкъерча бIаьшерене (V—XII бIаьшерелагнха) нах баьха СурхотIа юххера моттиг а.

«Белой КIанта тIой» — цигга керте а аддь я 1968 шера 20 декабрерча «Педагогически кадраш бахьан» яхача газета тIа язьаь Нохч-ГIалгIай педагогически института естественно-географически факультета хьехархочун Т. Тешоева статья. Цу тIа авторе дешаранкан довзийт Эза чIоже шийца гучадаьнна Тушоли яха къункьана даьла хеотора керда фаллически памятник — НохчГIалгIайчене а еррагача Къилбаседа Кавкане а довзаш дола шоллагIдар. «ХIанз республикански музеера хьалхагIардар а цу моттигерча лоамаш Кок яхача юрта юхе керадаьлар. Iилманна кIезигача довзарIене дай ширача замалахьара уж шаддае памятник.

№ 46 йолча городской школа дешархой соахкарча бIаьстий хеза куц долца Эза чIоже хиниаб. Ши хааьча Тхаба-Ерда яхача хоама юххерча, геттара дехадаь дIадаьккхача массехк малхарча кашара боккхача теркаме йола хIамаш гульаьар дар, хIаьта уж Iилман тоххам бе укх мугIарий авторга гIадбаха хьа а ешай дар.

Халахете а нийслуш а ужжаме доаца гIулакхаш ду моттигаш а. Лоам вахача го йиш я кIезига а йоапаш йола дукха ха йоацаш малхара кашамаш дайха, дохадаь хилара лераш. Цу памятниккий хIамай комплексаш е Грозерча республикански музее а е Нохч-ГIалгIай Iилма-тохкама институте а кхачац. Уж цIаккха а Iалмага кхоачаргIоацаш йийна дIаювл.

Укх тайпара дола гIайгIане масал доалале йиш я вайга. Лакхехьа хьоахаьча цу ТхабаЕрда храме республикански музея болхлоша оттаьар кхиддараш а санна из памятник а РСФСР Министрий Совета социамагIа шаччахьалххене лорадеш хилил тIаяздаь мраморие Iойкъа. Цхьан скъаьвара хIамаш дукхадбоарашаь Iо а ваккха, кхера тIаьйитта кагий дакъьлагаш деш йохавй из. Цу тайпарча хIамаша кхувла аргIа йолаш эгIазкхувл. Цхьабаьъла, мелла хашкете ъ уж хIана а нийслуш да.

ХIаьта а республике бахача нахах археологантен юкъера гIулакхаш кертерча дакъе царга хьежжа дац. Лаккехьа дийна хоамаш деш хилёр диза тешал ду бахача наьха вагIонгахьара археолотий балха дешха доттагIала гIа деш хилара, хIаьта кертердар ца оррагача Нохч-ГIалгIайчен территоре тIа (цу дукъе малхбузехьен районашка а тIехьа) хIахо эттара шерагIча тайпара арснашкара тохкамаш дийна дарг ца хилара мукIарал деш хилар, хIана аьлча, хари а доацiц ала йиш я из археологически йоашар хIана дIадолалуш мара доацалга.

М. МУЖУХОЕВ,
Нохч-ГIалгIай истора, мотта, литература, экономика Iилма-тохкама института Iилман белхо.

ШОАТТАДЕН ОАГIУВ

ТОРГОВЛЕ БОКЪОНАШ ТЕЛХАЮ...

Сунженски района Барабулак болхдий поселке яхача «Сунжанефть» НПУ ОРС-а торговле предприятей балдага хьожаш хилар тха бригада укх денохка. Торговле бокъонаш телхаеш хилар гучадаьлар тхона. Масала, Цпздоев Махьмах заведующи волча 7-ча тика чу килограмм мах 75 кепиг болча кIолда 1 килограмм ийдархочунга ше йоххьи продавщице Мажиева Марема 30 грамм кIезигагIа зоар из, хIаьта ученица Хашагульгова Мовлатхана «Кис-кис» яхача конфетий 500 грамм йоххьи 20 грамм кIезигагIа зоар уж. ЦхьаоллагIча сортах йола фаршированни голубцеш тIехдикача сортах йолчар маьхах, вешта аьлча, 42 кепиг мах бараш 48 кепигах йохкар. Бахача наха хIара денна ийдеча товарех дола тух дацар тика чу. Цу харцонашта «бехказал» лехача Цпздоева йоахар, эза товар кIезигагIа хилара бахьан да продавщица продукташ тIа хьоарчалу къьхат а долаш увзача хана тараза воих оагIора цуи дозал дола къьхат ца дилла, хIаьта голубцеш № 2 йолча база заведующе Чекаевас лаьхьа № 14 йолча накладнойга хьожжа а йохк шоаш. Тешкам бола баь кораддар Чекаевас голубцешта накладной сов мах а оттабаь лазаь хилар. Цу маьлах толубцей 81 банка ехкача Цпздоева, шийна в ца ховш, 4 сомеи 86 кепиген къоал даьд ийдархошта.

Заведующи С. Цынлакова йолча йиъалагIча тика чу 73 кепигах йохкаш хиннай паччахьалкхен мах 70 кепиг бола эстей компот.

ХIаьта, эстей компот цхьоалагIача базa № 80 йолча накладной тIа оттабаьча маьхах (73 кепиг) йохк ше а аьлар из.

ДIахо тохкам беш тхона гучадаьлар шоллагIча а пхьоалагIча а базашкара тикашка дIайийча товарашта накладнойш тIа сов маьхаш уоттадеш хилар.

Дукха ха йоацаш мара йиллаиза йолча шоллагIча тика тIа продавщицас А. Павленкос ийдархочоа аьнча вовмийела 1,5 килограммахи шекара цхьа килограммахи вердийела 30 граммаш шекара 20 граммаш зоаш хилар. Таразага хьежача гучадаьлар из ийдархочоа сов товар 15 грамм кIезигагIа кургдьча тайпара багIоpa эза хилар. Пул сонгIа тIахьоарчадеча маьхаьта доаал а продавеца совце хулийтаж дар укхаж. Паччахьалкхен мах 1 соми 51 кепиги долаш йола кхо литр чуйода маринованни паренй бадеш 1 сомахи 57 кепигахи йохкар тика заведующе А. Цпздоева, цигтача гIулакхана пунах ийдархочуннара 6 кепиг сов а доахаш. ДIахо гучадаьлар Цпздоева кхыча продуктах а сов маьхаш доахаш хилар.

Соахка 27 декабре дена заведующи У. Дакиев волча кхоалагIча тика чу тохкам беш гучадаьлар цига цхьайола продукташ сов маьхаш а доахаш йохкаш хилар. Масала, килограмма мах 1 сом 10 кепиги дола «Наша марка» яха печенеи 1 сомахи 40 кепигахь, 75 кепиг мах бола эстей варене банка 92 кепигах, 45 кепиг мах бола фаршированни сибала банка 53 кепигах йохкар. Из хIама доахкаш У. Дакиева аьлар, хьалха цу тика заведующи хиннача А. Цпздоевгара тика хьоацаш веломосте тIа уж маьхаш оттадаь хилар.

Товарех сов маьхаш дахара бехке ба, тикай заведующашни продавецаши хилка ца Iеш товараш хаккагIарча сортий маьхаш а уоттадеш тикашка дIаехьа бовий заведующеш а. Цунна бехке ба нигга товарех доаха маьхаш нийса дий хан-хаьнаьхьа тикке дохкаийла йола «Сунжанефть» НПУ ОРС-а товароведаш а, хIанз из декхар кхоачашде хьожаьь йолча ОРС-а экономиста Т. Юшковай бехках сов маьхаш уттадаьд цхьайолча тикашка ахийтача продукташта. Масала, накладной а цун кони а техкача гучадьлар нар тIа № 1 йолча базера йихьача эстей компота сов мах оттабаь Т. Юшкова хилар.

№ 1 йолча шонтонарин тика чу тохкам беш гучадаьлар процтоварий деранигача тайпанта маьхаш тIаууттадаьа хилар. ХIаьта тика заведующи, лоткъамий предложенеи книжка а контрольни книжка а дIалечкъа а даь Грозне яхар.

Дукха кхоачамбоацараш да общественни кхачан предприятешка а. Масала, № 1 йолча столове меню тIа язаь кхачни тайпаш доацаш хул. 1969 шера 1 январе дена шийчача кхачанна бракераж ега чакхдахац, столове берриге болхлой медосмотрах чакхбалара ха 1969 шера 1 январе дена тIеххьалийтай, шелала а технически а оборудоване хьала бекхтекхаме вар цалаа хоийта объявлени ян. тараза-бустанпий шпборий хьалха бехктехкаме вола саг белгалваьлац.

«Сердало» газета рейдие рабочи бригада: Б. ШЕВЕР — паччахьалкхен торговле инспекце воккхагIвало инспектор М. ГАМИЕВ — хьехархо; М. ХАМАТХАНОВ — «Сердало» газета спец. корр.

МОНГОЛЬСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА. Столица гостиница «Улан-Батор».

В. Мастюкова сурт.

ТАСС фотохроника.

БЕЛОРУССКИ ССР. «Эталон» яха минскі завод — къона предприяти. Цо хьаьо хьакхачеча бустама техника тIдх нийса прибораш. Из болх бе йоллалийтарга республике хьакинкал промышленноста керда дакъа — эталонни прибораш хьаер.

Сурта тIа: прибораш мегта уоттаюн нисъюн участок. Хьалхагнахьа — прибораш эттара дикагIа нийсъеш вола Кемилко Николай.

И. Зметровича сурт.

ТАСС фотохроника.

ЦIЕН-НАННА ЛАЬРХIА

«СЛОЕНКА»

Из чан бола двар нийндара зиер ер дат 400 грамм кIолд, 40 грамм тух тоххиза доле дикагIа дола сливочни даьтта, керда бакъкхача тIаь пела, цхьаьзи пела шекар, стоарен, бен Iаг воеча медз, шиpъьнначе ржаной маькха булка дильагIа доле дакъе, цхьа пела Iамий пюре, цхьа Iашн кIезинга корицан.

ЧIорам в баьнха, юкъера дот дIадаьккхача Iаших диткъега лачарац дала деза. Ах пела шекара дIа Iаг кий а теха сирдаьккха, чу веда чу на даийта деза. Шекар даша долалуча ваща Iакка ла, чарец цамкхаь минута чу чу Iочуйясса деза. ТIаккха цу чура хьал а дахьа уж а Iашег Iаьтардоцаче тайпара фаршина чу Iочудохье деза.

Теркаца котей аьтта маьха малхаца аIоашагI а эза Iохьаъ чу йоакъьачуя тIеььагIа цхьа пела кхоалагIа дола дакъа шекари корицон тох. Из шийлуциба а пела чу юкъ дака шекар а тева тIоа йийса а доггIа нийбу, шийла чу дIеоттабу ла. ТIаккха масорубне чу гIолла чакхъякхха кIоад цу тIакцен дол зарен аIашагIъе еза.

Из деррига шийдадачуп тIехьагIа масорубне чу гIолла чоппухькхаме маьха цхьа тIорс оврекко чу Iо чу а билла цу тIа гIолла Iамий пюре билла еза, тIаккха юка а маькха тIоа, цул тIехьагIа кIоилд тIоа, цIамкха а юхеблса маькха тIоа. Цул тIехьагIа «слоенка» тIегIолла тхьоера кийдаь Iамой лачараш IотIедакка деза, цу тIа гIолла тIоа билла. ТIаккха иетале тIа яккха йиш я «слоенка».

* * *

Шоай цIагIа тева хьаж хилар шоана деза, кьаисаганза йолча электрически лампочка тIа массехк тIадам дуфа е одеколоне Iотiедатте. Лампочка хьаласагIнуа тIехьагIа цIагIа чу гIолла дола хьаж дIе-хьа ирдерга.

* * *

Нагахь санна суп сов дара туле цу чу чорамаьнна бийда ивартол Iочу а тесса из кIезига юкила еза.

* * *

Два цIама нийдачуп тIехьагIа кехий хьаш е йоагIаш пух цхьаза кунгаш, из хургац, нагахь санна тух тIаьр юкъе пихкадий.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозний мортаж а йолаш, лойяма йоачан а йоаваш ха латта тарту. Iуйранна доха йоьлларгда, ши булларгба, малхбоалехьара бийсанна лаьгIо, дийнахь чIоагIа а хьекхаш мух хьекхаргба. Шагара температура бийсанна республике гIолла 2—7, Грозне 3—5 градус шелал, дийнахь 0—5, Грозне 1—3 градус шелал йоаш хургья.

19-чен 20-чен январе хоттан лойдама хуцдалуш моттиг хургьац.

МЕТЕОСТАНЦИ

Редактора заместитель А. А. МЯКИЕВ.

ГРОЗНЫЙ — ТIОЙ-ЮРТ...

ТIой-Юртара Грозне йоагIа автобус цу юртарча наха Грозне бахa лаьрхIа я. ХIаьта Грознера ТIой-Юрте йодар? Из хеттар де деза Грознерча централии автостанце кулгалхошка.

ДIадахача шера 21 декабре 14 сахьат даьлча Грознера ТIой-Юрта йодача автобуса дола билеташ дехка даьннадар. Дукха нах бар уж билеташ сов хьалха дехка даларах цецбаьнна.

Шо цецдала хIама дац, — йоахар ТIой-Юртарча пассажираша, — ер тайпа «кадай» билеташ дохкилга хIара шоаттадийнахьи кIирандийнахьи хулаш да.

ТIой-Юрта йодача автобуса тIа Iоховшача а уралаттача а хоттигашта дехкача билетех ворхI мара дацар Назране кхаччалца, хIаьта царех 2 — ТIой-Юрта кхаччалца. Вож юке мел дисараш — Ассиноке, Орджоникидзевске, Троицке, Карабулаке кхаччалца дар. Ала деза, 21 декабре Карабулаке йодача автобуса тIа деррига а 13 билет мара ца дехкача хана, ТIой-Юрта йодача автобуса тIа деррига билеташ дукхагIча даьйе цу станцашка болхача нахага дехка хилар.

Ца кхетадеш ца пхьаькха хIама. Автостанце кулгалхой терко еш бац расписанегIа оттаьча хана маршруте йода автобус нийса дIаяхийтара. Масала, 21 декабре ТIой-Юрта йода автобус расписанегIчул 40 минут тIехьайьлар.

ТIаккх дьнна автобус йиза нах хьалтIахайшачул тIехьагIа, тIавера контролер. Автобуса шоферага, тIера Iо а ваьнкха, чIоагIа къамаьл дора цо, хетачох, шофера цхьа «зевкоэ» толхадьдар. Дийшачох вIаше ца кхеташ хиннабар уж, хIана аьлча автостанцера дIайода автобус Окружной улица тIа йоллаше а, легковой машинаца тIехьа а кхийна, автобус соца а йита, шофер Iо а ваккха, «тIахьожамах» лаьца кхы а къамаьл дар цо. Дийнар фу дар хинзар, бакъда ха-м йоаййр.

Шоттадийнахьа, кIиравдийнахьи Наьсарени Сунженски районашкара берриге пассажираш ТIойЮрта, СурхотIа йодача автобусий «гиа» бехкаргбоацаш вIаштIехьабаккха беза болх.

Автостанце кулгалхоша кхета, даиза дарглоацаш да, гаьнарча юрташка ухача автобуса тIа ховша гаргагIарча расстояниех дола билеташ дохка метаргдац пассажираш тIаховшалехьа 5—10 минут хьалхагIа мара.

ВIалла а ла мегарглоацаш да, масала, делкъех тIехьагIа цхьаккха а маршрутни такси Наьсарени, Сунженски, МалгIабикеа районашка [illegible] да, гIонзи Орджоникидзевске [illegible] «шоай ха а веле» кул.

Укхаза яшханзо аргIоацаш таксистий «килоезал» я. Масала, легковой таксеха Орджоникидзевске волаш хилча 1 соми 75 кепиги мара дола дезац. Назране — 2 соми 50 кепиги, хIаьта г. Орджоникидзе волачунгара кхо сом доагIа. Саготта, Орджоникидзевске, Назране вахa везаш гIулакх хилча, кхо сом а деле, Орджоникидзе йодаче таксеха ваха везача кхойчаву дар саг.

Автостанце территоре тIа цу гIулакха вIалла а гIахьожаш хилац.

Паччахьалкхенна бераьзегIа а бахача наха аьттув болашагIа а йолаш порядок оттае еза маршрутни легковой таксешта. МалгIабике, Аргуне, Назране е Гудермесе болхачар кассера билеташ хьа а ийца, диспетчеро хьакъоастаьча таксеха дIабаха мара ца безац. Цхьаболча таксистий «гIоргва, гIоргва» ахар дIадакха кеза. Уж дIакхетабиза баргбаш таксей шоай безам болча оагIорахьа а ца ухаш бахача наьха, пассажирий баха безача оагIорахьа лела езаш гал.

А. Г. БУРОКАЛЕНСКИЙ.

ОАХАШ АЬННАР—ОАРДАШ ЦА ХИЛЧА...

Цхьа ши бутт хьалха йоккха комисси еpa «Ингушский» совхозе Грознера шийца № 432 йолча «ПМК» начальник вов. Боров а воалавеш. Кулгех багара фо а детташ мастерскешка трактораш тоаеш боахка механизаторaш бIаргабайоа дарна, кетараш поатошн тIа а ювхаш конторе багIараш байра, шийлача гараже боахкача шоферашта кулгаш дела моттиг яц, оаш установки дIа ая оттийоа ахаш дувиа къамаьл хезар.

15 декабре (1968 шу) шоана котельни йисте ца йоаккхе... — аьнна чIоагIа уж теша а баь дIавахавар вов. Боров.

Оалаш-м хоаа дар из доц, «сарлача» хана дидцдена мара. ХIаьа а цуна сатувсаш ба механизатораш. ДIаха ии дIадаха бутт баьнаб. Сатувс-хх. Ца тIасача баргбий уж.

М. КАРЕПИН.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

18 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19 сахьат даьлча хроникально-документальни кинофильмаш хьокхаргда.

«Красный молот» завода культура Дворец. 17 сахьат даьлча «Комсомольски [illegible]» [illegible] темах [illegible] 19 сахьат даьлча [illegible] дакъа лоацараш яIашагIкхетаргба М. Ю. Лермонтова цIерагIарча драматически театра артистаца, РСФСР-ен Нохч-ГIалгIай АССР-ен заслуженни артистаца Л. С. Кукаишца. Тема: «В. И. Ленина образ сцена тIа».

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 13 сахьати 30 минути яьлча «Талханза йоацача дерташа уваиIено хоранз» яхача темах лекци. 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

15-ча участка клуб. 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

М. Горьки цIерагIара клуб. 17 сахьат даьлча къахьегама ветеранашта лаьрхIа «Ленина байракх вахара юкъехьорга» яхача темах диалектирий. 18 сахьат даьлча кердача литература обзор. 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

КИМ цIерагIара клуб. 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 18 сахьат даьлча «Коммунистически къахьегамна лехадеча гIулакхехи къахьегама оасарле лакъьяриш В. И. Ленина аьннар» яхача темах лекци.

20-ча участка клуб. 18 сахьат даьлча документальни кинофильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 17 сахьат даьлча культура университета литературно - музыкальни факультета занятие хургья йоккхача зале. «Композитора Н. Лысенко вахаря творчествои» яха лекци.

Хлебокомбината клуб. 17 сахьат даьлча кердача литература библиографически обзор.

Химикий культура ЦIа. 18 сахьат даьлча культура университетах уназцIенон факультета занятие.

19 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19 сахьат даьлча документальни кинофильмаш хьокхаргда.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 11 сахьат даьлча «В. И. Ленина вахара оагIонаш» яха устни журнал. 19 сахьати 30 минути яьлча «ДогIагIа Ленин безамаш дола къамаьла йоа [illegible] тематически сайре. Миниатюрай, театра «До востребования» яха премьера.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 13 сахьати 30 минути яьлча фильмий утренник. 18 сахьат даьлча «Социалистически революце Ленински теорни хIанзара хан» 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

КИМ цIерагIара клуб. 18 сахьат даьлча «В. И. Ленина революционни деятельноста юкъиг» яха лекци.

М. Горьки цIерагIара клуб. 11 сахьат даьлча «Доргонижске вахари цун творчествои» яха берашта лаьрхIа музыкальни лекторий. 17 сахьат даьлча «Дуне кIеpагIа» яха беседа. 20 сахьат даьлча кагирхой салоIа сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 18 сахьат даьлча «Дарба дара тамашаш» яха тематически сайре.

20-ча участка клуб. 14 сахьат даьлча «В. И. Ленина вахари цуи гIулaкхаши» яхача [illegible] беседа.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 10 сахьати 30 минути яьлча кинозале 6—8-ча классашка деша дагIача берашта лаьрхIа «Советски художникий произведенешка В. И. Ленина образ» яхача темах утренник. 17 сахьат даьлча ленинночи зале ленински дешараш: «В. И. Ленин — К. Марксаи Ф. Энгельсаи гIулакх дIахо дихьар». 18 сахьат даьлча «Ленинаш планета тIа гIолла йода» яха тематически кинофильмаш хьокхаргда. 19 сахьат даьлча йоккхача зале халкъа опери театра «Чио-Чио-Сан» яха спектакль.

Хлебокомбината клуб. 14 сахьат даьлча «Са мохк» яха Советски Союзе гIолла кинопутешестви.

Химикий культура цIа. 11 сахьат даьлча литературни кинобутренник.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
18 январе

7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское [illegible]» газетий обзор. 7.30 — Хоамаш. [illegible] газета обзор. 8.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 8.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 8.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 15.00 — Ленинах дола дуннарех дIаходдар. (нохчий меттала). 15.25 — «Къона тIехье» (эрсий меттала). 15.30 — Музыкальни антракт. 16.00 — «Сона дукха безача меxки» (эрсий меттала). 16.30 — Концерт. 17.00 — «Сатирически тэзгIе гIа» яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.30 — «Къонах» (эрсий меттала). 18.00 — «Юртарча маькъашка гIолла» (нохчий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ
18 январе

15.00 — Российски Федераце «Баллансек хьалхара, моттиг [illegible] волейболах кхалнах лоамар. 16.20 — Музыкальни сровочни бюро. 17.50 — Бераштa. «КъайлагIара находка» яха художественни фильм. 19.05 — «Белама минута» (нохчий меттала, эрсий меттала дойкх). 19.25 — ЙоккхагIча классашка деша багIараш. «Iай хоана гIаклар» (нохчий меттала дойкх). 19.45 — «Операции «Трест» яха телевизионни фильм. (ШоллагIа сери). Заявкаш. 21.15 — Передачай программа. 21.20 — Кхоиккхьбархой клуб. 22.00 — «Тхьаьцнел тIех» яха фильм-концерт.

РАДИО
19 январе

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 8.15 — «Перемен [illegible]» газета обзор. 8.25 — «Шоана дукха езача яьннай концерт.» 9.00 — Москва. 15.20 — «[illegible]» яха опера (нохчий меттала). 15.40 — «Улыбка» (эрсий меттала). 16.45 — «Литературин НохчГIалгIайчен» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.15 — Концерт. 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (гIалгIай меттала). 18.00 — «Къонах» (гIалгIай меттала). 18.30 — «Воллалой вахара» яха радиогазета (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ
19 январе

12.00 — «Зорькал» (гIалгIай меттала, эрсий меттала дойкх). 12.37 — Берашта. «Газза гIайре» яха художественни фильм. 13.55 — Дешархошта. «Дега тренировка лоархIам» яха фильм (гIалгIай меттала дойкх). 14.00 — «Сергей Прокофьева классически симфони» яха фильм - концерт. 14.20 — Советски Эскаева Флотоп бIухошта. Куйбышевера передача. 14.50 — Советски спене коммуниста сурт. «Хьалхара советски пьесай турпал. 15.50 — Комсомолкашна дуьнела цхьа фронт е йиначо. 17.00 — Айрабатнах бола телевизиони кино. СССР — Польша. 18.15 — «КъонахчагIа сага» яха документальни фильм. 19.20 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.40 — «Операции «Трест» яха телевизионни фильм, КхоалагIа сери. 21.00 — «ВорхI де». Дунен халкъашта юкъера программа. 21.45 — «Къонах эфира ю».

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-39-11; белгалдаккха секретара—3-34-35; партийни вахаран, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта бахамеа отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-35; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05016. Заказ № 403.